

Ms 1986744

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

นางสาววันที ภูธรรมะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาววันทนี ภูธรธนะ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร) (รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรรคคำ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี.....
03 ส.ค. 2563

ชื่อเรื่อง : การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นางสาววันที ภูธรรมะ

ปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ
รองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 251 คน โดยการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบเพศ ใช้การวิเคราะห์ t - test เปรียบเทียบอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ (One - Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า (1) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (2) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน ส่วนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ ควรกำหนดวางแผน การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ควรมีการใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกับหน่วยงาน

ควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจและเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูล
ข่าวสาร ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ
ในเรื่องสำคัญ

คำสำคัญ : การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Title : Administration Applying the Good Governance of Sub – District Administrative Organization in Borabue District Maha Sarakham Province

Author : Ms. Wantinee Pootumma

Degree : Master of Public Administration (Public Administration)
Rajabhat Maha SaraKham University

Advisor : Associate Professor Dr. Yupaporn Yupas
Associate Professor Dr. Phakdee Phosing

Year : 2020

ABSTRACT

The objectives of this research were to study level of administration according to the good governance principles of subdistrict administration organization in Borabue district, Mahasarakham province. To study to compare the administration according to the good governance of the subdistrict administration organization in Borabue district Mahasarakham province that has gender, age, education level and different work experiences and to study other suggestion. The sample consisted of personnel working in subdistrict administrative organizations in Borabue district. Mahasarakham, 251 people, Sampling technique with Taro Yamane method. The research instruments was a rating - scale questionnaire. The statistics used percentage, mean, frequency, standard deviation (S.D.) and compared personal factor of gender using statistic t- test and compared factors of age, education level and Work experience using statistic One – Way ANOVA.

The results of research were as follow : (1) The level of administration according to the good governance principles of subdistrict administration organization in Borabue district, Mahasarakham province. was rated at a moderate level. (2) To compare of administration according to the good governance principles of subdistrict administration organization in Borabue district, Mahasarakham province. classify by sex, education level and Work experience were not difference but age was difference significantly at .05 level. and (3) The study also suggested : Should make a plan operations in accordance with the needs of the people. Technology should be used to create efficiency in management with agencies. Should serve the people willingly and according to the time specified. Should have the information center set up. Opportunities for

citizens and agencies should be given opportunities to participate in expressing opinions and making decisions on important matters.

Keywords : Administration, Good Governance

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized Thai characters, positioned above a horizontal line.

Major Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาพร ยุภาศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง จนเสร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ คุณบุญเยี่ยม นาทองไชย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ อภัยวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และรองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเนื้อหา ช่วยแนะนำข้อมูลและแนวคิดต่าง ๆ ตลอดทั้งการประสานงานแต่ละสาขาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อสนับสนุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่อนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม จนสามารถทำงานชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ และขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ และเพื่อนทุก ๆ คน ที่ให้กำลังใจ สร้างแรงบันดาลใจ จนทำงานวิจัยชิ้นนี้ สำเร็จและที่จะขาดไม่ได้ คือ พ่อ - แม่ พี่ น้องทุกคนในครอบครัว ซึ่งเป็นผู้ที่ให้กำลังใจให้ความรักและความห่วงใยอย่างไม่มีที่สิ้นสุดช่วยเหลือ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

นางสาววันทีณี ภูธรรมะ

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน	16
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	17
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	21
2.5 ที่มาขององค์การบริหารส่วนตำบล	35
2.6 บริบททั่วไป	43
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ	56
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	58

หัวข้อเรื่อง	หน้า
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
บทที่ 4 ผลการวิจัย	61
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย	61
4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย	62
4.3 ผลการวิจัย	62
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
5.1 สรุป	108
5.2 อภิปรายผล	115
5.3 ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	126
ภาคผนวก ข ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	136
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	138
ภาคผนวก ง ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์	141
การเผยแพร่ผลงานวิจัย	156
ประวัติผู้วิจัย	157

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 54
3.2	ระดับคะแนนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 59
4.1	จำนวน และร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 63
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม 64
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักประสิทธิผล 65
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักประสิทธิภาพ 66
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักการตอบสนอง 67
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักการระับผิดชอบ 68
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความโปร่งใส 69
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักการมีส่วนร่วม 70

ตารางที่	หน้า
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักการกระจายอำนาจ	71
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม	72
4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักความเสมอภาค	73
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	74
4.13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ	75
4.14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ	76
4.15 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ	78
4.16 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักประสิทธิผล จำแนกตามอายุ	78

ตารางที่	หน้า
4.17 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ	79
4.18 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ เบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา	79
4.19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ เบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามประสบการณ์ การทำงาน	82
4.20 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านประสิทธิภาพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	84
4.21 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านความโปร่งใส จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	85
4.22 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	86
4.23 จำนวนความถี่ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหาร	87
ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	137
ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	139

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	30
2.2	กรอบแนวคิดการวิจัย	52

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีในช่วงปัจจุบันส่งผลทำให้ประเทศเผชิญกับปัญหาสำคัญที่คล้ายคลึงกัน อันได้แก่ มีรัฐบาลและระบบราชการที่ไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความยืดหยุ่น ทำงานล่าช้า ไม่ทันกาล เนื่องจากเป็นกลไกและกระบวนการที่ออกแบบและกำหนดขึ้น เพื่อใช้ในบริบทของสังคมอุตสาหกรรมที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เน้นการจัดโครงสร้างอำนาจในแนวตั้ง การปฏิบัติงานตามระเบียบและแนวทางที่รัดกุม เคยชินกับการดำรงอยู่ในสถานการณ์ที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไม่รวดเร็ว แต่เมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว ซับซ้อน และมีความไม่แน่นอนสูง การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้จึงค่อนข้างช้า

การปฏิรูประบบการจัดการปกครอง จึงเป็นปฏิริยาตอบสนองต่อสภาวะโลกาภิวัตน์และปัญหาการขาดประสิทธิผลในการจัดการปกครอง การปฏิรูปการจัดการปกครองของประเทศไทย ระบบราชการทุกระดับจึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวและเป็นสิ่งที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้การเผชิญกับสภาวะโลกาภิวัตน์ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา โดยปราศจากการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการปกครองให้เหมาะสม ได้ส่งผลทำให้ประเทศต้องพบวิกฤตการณ์ที่เป็นปัญหาค่อนข้างร้ายแรง ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ และผลพวงอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ การปฏิรูปการจัดการปกครองตามแนวทางธรรมาภิบาล ทั้งในส่วนของกิจการของรัฐบาลและระบบราชการ จึงเป็นสิ่งที่สังคมไทยจะต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยมีข้อผูกพันที่จะต้องปฏิรูประบบการจัดการปกครองให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ตามข้อผูกพันที่กำหนดโดยหนังสือแสดงเจตจำนงเพื่อรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) และธนาคารโลก (World Bank) (บุญฤทธิ์ เกตุจันง, 2550)

สิ่งที่ประเทศชาติและสังคมต้องการอย่างยิ่ง คือ เจตนาอันแน่วแน่ มั่นคงไม่แปรเปลี่ยนของบุคคลทุกคนในชาติในทุก ๆ วงการ คือ เจตนารมณ์ที่จะนำพาประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ค้ำจุนที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมสติท้าวดวงใจของคนทั้งชาติ ปวงชนชาวไทยควรดำเนินรอยตามเบื้องพระยุคลบาทดังพระปฐมบรมราชโองการ

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช เมื่อครั้งเสด็จขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ. 2489 ที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ซึ่งเป็นธรรมาภิบาล โดยการใช้หลักธรรมาภิบาลกำหนดกลไกและกติกาในสังคม เพื่อใช้บริหารจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศ เพื่อพัฒนาเสถียรภาพ ความสงบสุขและความมั่นคงในสังคม โดยการบริหารปกครองที่ดี ใช้กลไกประชารัฐที่ดี ดำเนินการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (วรทัต ล้วนันท์, 2445, น. 5) ธรรมาภิบาลจะเป็นเรื่องที่มีการพูดถึงอย่างมากในช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2533 ปัจจุบันธรรมาภิบาลถูกนำมาใช้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งนโยบายขององค์กรระหว่างประเทศหลาย ๆ องค์กร นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการและนักปฏิบัติส่วนหนึ่งนำแนวคิดธรรมาภิบาลไปขยายผลใช้กับการปรับโครงสร้างและกระบวนการทั้งในองค์กรของรัฐ และองค์กรธุรกิจ ในขณะที่นักวิชาการบางส่วนได้นำเอาธรรมาภิบาลไปใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับความหมายคำว่า Government หรือการปกครองที่หมายถึง รัฐบาล โดยทั่วไปรัฐบาลเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อธรรมาภิบาลเพราะหลักการของธรรมาภิบาลสามารถดำรงอยู่ได้ถึงแม้ว่าจะมีรัฐบาลที่ได้รับการยอมรับหรือไม่ก็ตาม (สถาบันพระปกเกล้า, 2544, น. 5)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 284 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยเฉพาะการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจรูปแบบการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยึดหลักธรรมาภิบาล หลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อให้มีกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับวิธีการให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น การนำหลักธรรมาภิบาลหรือหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นหลักที่ได้รวมวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองสมัยใหม่ เข้าด้วยกันจึงมีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพการบริหารงานของระบบราชการทุกหน่วยงานสำหรับประเทศไทยได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ระเบียบดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากประกาศเพื่อประกาศให้องค์กรทุกส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนให้ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของภาครัฐให้สามารถนำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยเร็วระเบียบนี้จะไม่ถูกยกเลิกเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลทำให้การดำเนินการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ปรับปรุงระบบกลไกการบริหารจัดการภาครัฐทั้งราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการวางรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นกลไกการบริหารระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ

ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยกำหนดให้มีการปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศ และการให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกำกับกับการปฏิบัติราชการของส่วนต่าง ๆ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ข้อ 52 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามแนวพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ผู้แทนสมาคม องค์กรบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ลงนามในหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท 0892.4 / ว 2929 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2550 จัดส่งหลักเกณฑ์การบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จังหวัดแจกจ่ายให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555, น. 114)

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงาน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 บุคลากรในหน่วยงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยพิจารณาจากระดับการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย

- 1.4.1.1 หลักประสิทธิผล
- 1.4.1.2 หลักประสิทธิภาพ
- 1.4.1.3 หลักการตอบสนอง
- 1.4.1.4 หลักการรับผิดชอบต่อ
- 1.4.1.5 หลักความโปร่งใส
- 1.4.1.6 หลักการมีส่วนร่วม
- 1.4.1.7 หลักการกระจายอำนาจ
- 1.4.1.8 หลักนิติธรรม
- 1.4.1.10หลักความเสมอภาค
- 1.4.1.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล 15 แห่ง ประกอบด้วย

- 1.4.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลคำพิ
- 1.4.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ
- 1.4.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อใหญ่

- 1.4.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลบัวมาศ
- 1.4.2.5 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว
- 1.4.2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลโนนราษี
- 1.4.2.7 องค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง
- 1.4.2.8 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองม่วง
- 1.4.2.9 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด
- 1.4.2.10 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม
- 1.4.2.11 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก
- 1.4.2.12 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก
- 1.4.2.13 องค์การบริหารส่วนตำบลยาง
- 1.4.2.14 องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่
- 1.4.2.15 องค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

“การบริหารงาน” หมายถึง การดำเนินการในกิจการต่าง ๆ มีหน่วยงาน หรือองค์การดำเนินการ อำนาจงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลงานตามที่ต้องการ

“หลักธรรมาภิบาล” หมายถึง แนวทางในการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และประชาชน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในความถูกต้องเป็นธรรม ตามหลักพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีจำนวน 10 ด้าน ดังนี้

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนโดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์ที่ชัดเจนมีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐานรวมถึงมีการติดตามประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดี ที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนา

ขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. หลักการตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและสร้างความเชื่อมั่นความไว้วางใจรวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) หมายถึง การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวัง ของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส (Transparency) หมายถึง กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชน สามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากรและภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น ๆ (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควรรวมถึงการ มอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างควมพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. หลักความเสมอภาค (Equity) หมายถึง การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) หมายถึง การหาข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้อง

ไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้อง หมายความว่า เป็นความเห็น พ้องโดยเอกฉันท์

“องค์การบริหารส่วนตำบล” หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบลที่อยู่ใกล้ชิดกับ ประชาชนมากที่สุด มีพื้นที่เท่ากับตำบลแต่ละตำบล จัดตั้งมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีจำนวนราษฎรไม่น้อยกว่า 2,000 คน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อดูแลทุกข์สุขและให้บริการประชาชน ในหมู่บ้าน ตำบล เขต อบต, แทนรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการท้องถิ่น มีอำนาจ หน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กฎหมาย กำหนด รวมทั้งมีงบประมาณและพนักงานเจ้าหน้าที่ของ อบต. เอง

“บุคลากรในหน่วยงาน” หมายถึง พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงาน จ้างเหมาบริการ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อใช้เป็นแนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล และให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือหน่วยงานอื่นที่สนใจนำไปปรับปรุง หรือเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาล

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน
3. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
5. ที่มาขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. บริบททั่วไป
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

Administration : การบริหารในทางรัฐประศาสนศาสตร์ (Perter Drucker) นักบริหารสมัยใหม่
อธิบายว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และสมพงษ์ เกษมสิน,
2523) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการบริหารไว้ 6 ประการ คือ การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ การบริหาร
ต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็น
องค์ประกอบพื้นฐาน การบริหารมีลักษณะการดำเนินงานเป็นกระบวนการ การบริหารเป็นการร่วมงาน
กับกลุ่มบุคคล และการบริหารมีลักษณะเป็นการร่วมมือร่วมใจกันดำเนินภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์
(สมเกียรติ เกียรติเจริญ, 2552, น. 4)

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร ไว้ดังนี้

อนันต์ เกตุวงศ์ (2523) ให้ความหมาย การบริหาร ว่าเป็นการประสานความพยายาม
ของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ

ไพบุลย์ ช่างเรียน (2532) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง ระบบที่ประกอบไปด้วย
กระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์
ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ติน ปรัชญพฤทธิ, 2535) มองการบริหารในลักษณะ

ที่เป็นกระบวนการ โดยหมายถึง กระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจ หมายถึง เกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

บุญทัน ดอกไธสง (2537) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร

ศิริอร ชันธหัตถ์ (2537) ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลป์ นำเอาศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหาร (Administration Resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of administration ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงษ์ (2543) กล่าวถึง ลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ 1) ในด้านที่เป็นผู้นำ หรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร 2) ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำงานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน 3) ในด้านของความรับผิดชอบงานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการ การบริหารการจัดการ หรือการดำเนินการภาครัฐ หรือของหน่วยงานบริหารเมืองหลวงที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้าง (Structure) และกระบวนการ (Process) ในการปฏิบัติงาน (Actions) หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ (Activities) อย่างเป็นระบบ (System) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนส่วนรวม

Taylor (1911, pp. 107 - 109) ท่านผู้เป็นบิดาของการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ เขาเน้นการบริหารที่เป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทำงานเพื่อผลงานไม่ใช่วิธีการแบบเดิม ๆ ที่ทำมา และหน้าที่ของผู้บริหารนั้นจะต้องแสวงหาวิธีการบริหารที่ดีที่สุดเพียงวิธีเดียว (The One Best Way) สิ่งที่ Taylor ให้ความสนใจมากที่สุด คือ การศึกษาเรื่อง “เวลาและการเคลื่อนไหว” (Time and Motion) หมายความว่า การทำงานแต่ละชิ้นต้องควบคุมเวลาและวางท่าทางการทำงานให้คล่องตัว อย่างไรก็ตาม Taylor เองไม่สนใจความรู้สึกของคนทำงานไม่มีการเสริมกำลังใจ ไม่มีการจูงใจ แต่ควบคุมเป้าหมายและเวลาเสมือนคนเป็นเครื่องจักร

Gulick and Urwick (1937) ได้เสนอตัวแบบสำหรับการบริหาร ซึ่งเป็นชุดของการบริหารให้มีประสิทธิภาพ คือ POSDCoRB ประกอบด้วย วิธีการจัดการ 7 ขั้นตอน ดังนี้ (วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ, 2552)

1. การวางแผน (Planning) เป็นเทคนิคกระบวนการบริหารที่สำคัญจำเป็นต้องทำเป็นขั้นตอนแรกซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างละเอียดและรอบคอบเพราะการวางแผนเป็นการมองปัญหา

ที่มีอยู่และพยายามหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้น การวางแผนเป็นการหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงานใด ๆ ภายในเวลาที่กำหนด นอกจากนั้นการวางแผนเป็นการจัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด กิจกรรมการวางแผน 6 กิจกรรม คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดทางเลือก การกำหนดวิธีการบริหารทรัพยากร การกำหนดวิธีการดำเนินงาน การกำหนดวิธีการควบคุม การกำหนดวิธีการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนในการวางแผน ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ เป็นการเตรียมข้อมูลบุคลากร ทรัพยากร วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ในการดำเนินการรวมทั้งสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

1.2 ขั้นวิเคราะห์สรุป วิเคราะห์ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ

1.3 ขั้นดำเนินการวางแผน กำหนดว่าจะทำอะไร (What) อย่างไร (How) ใคร ทำบ้าง (Who) ที่ไหน (Where) และเมื่อไหร่ (When)

1.4 ขั้นประเมินผลเป็นการสรุปผลการวางแผน เช่น บอกเวลาที่ได้รับทั้งทางตรง และทางอ้อมผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นสุดท้ายนำเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติ

2. การจัดองค์กร (Organizing) เป็นภารกิจของหน่วยงาน องค์กรที่จะร่วมกัน จัดรูปงานเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นมีเป้าหมายที่แน่นอน มีการจัดการที่เป็นรูปแบบ ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ความเข้าใจกลไกการดำเนินงานภายใต้ระบบขององค์กรอย่างชัดเจน เอกภาพ ในการบังคับบัญชา การจัดองค์กรจำเป็นต้องกำหนดเส้นทางเดินของงานตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงจุดสุดท้าย ของการทำงาน อำนาจในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายควรมีประสิทธิภาพขององค์กรนั้น เอกภาพในการ บังคับบัญชามีความสำคัญ หน่วยงานต้องจัดให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานต่อการปฏิบัติและรายงาน การวิเคราะห์ประเมินผลสิ่งสำคัญในการสร้างความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชาอยู่ที่ความชัดเจน ในการวินิจฉัยสั่งการ การรับรู้ในความรับผิดชอบร่วมกันของผู้บริหารและปฏิบัติ การรับรู้เป้าหมาย วัตถุประสงค์สูงสุดของงานโดยหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่ผ่านการวิเคราะห์ วางแผนมาเป็นอย่างดีแล้ว

2.1 องค์กรประกอบในการจัดองค์กร ได้แก่

2.1.1 ภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.1.2 ขอบข่ายความรับผิดชอบของงานในองค์กร

2.1.3 สายการบังคับบัญชา การเลื่อนไหลของสายงาน

2.1.4 จำนวนบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบในแต่ละงานแต่ละหน้าที่

2.1.5 การประเมินผลและการควบคุมงาน

2.2 ลักษณะองค์กรที่มีความสำคัญในปัจจุบันมี 2 ส่วน คือ

2.2.1 การจัดองค์กรในภาคราชการ (Bureaucratic Section) ภาคราชการ

ให้ความสำคัญกับโครงสร้างการบริหาร การจัดลำดับขั้นของสายการบังคับบัญชาลำดับขั้นการตัดสินใจ

เป็นรูปเจตีย์ คือ ผู้บริหารสูงสุดอยู่ยอดแหลมของเจตีย์แล้วมีผู้มีอำนาจตามภารกิจ ร่องลงมาตามลำดับ จนถึงหน่วยปฏิบัติ การดำเนินงานเน้นที่ความสำเร็จของงานเป็นประเด็นหลัก

2.2.2 การบริหารงานธุรกิจเอกชน (Private Section) ภาคธุรกิจเอกชนจะไม่ซับซ้อนเหมือนภาคราชการ องค์กรจะมีปลายแหลมที่ยอดแต่ฐานจะแยกเร็วกว่าของภาคราชการ เอกชนจะเน้นที่ภาคบริการความพอใจของลูกค้ามากกว่าความสำเร็จของงานดังนั้นการจัดองค์การจึงมีลักษณะเหมือนหมวดนักรบไทยโบราณ ผู้จัดการ หรือเจ้าของกิจการอยู่บนยอด และมีผู้ปฏิบัติ หรือรองผู้จัดการอยู่ในชั้นร่องลงมาไม่มากนักส่วนผู้ปฏิบัตินี้จะมีตั้งแต่รองผู้จัดการลงไป

3. การบริหารงานบุคคล (Staffing) หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับบุคคลในการทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรเพื่อให้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการและให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ ดังนี้

3.1 การกำหนดนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเพื่อเป็นกรอบในการบริหารนโยบายจะเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายในแผนพัฒนาระดับกระทรวง มติคณะรัฐมนตรี ส่วนภาคธุรกิจเอกชนเน้นที่นโยบายและระเบียบที่จำเป็นแก่การดำเนินงาน

3.2 การวางแผนกำลังคน เป็นกระบวนการวางแผนว่าหน่วยงานมีกำลังคนกี่คน แต่ละคนปฏิบัติหน้าที่อย่างไร มีความรู้ความสามารถด้านใดบ้าง เพื่อความเหมาะสมกับงานซึ่งเริ่มตั้งแต่แผนความต้องการแผนการให้ได้มาของกำลังคนและแผนการใช้กำลังคน

3.3 การจัดบุคคลและการสรรหาบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ได้แก่

3.3.1 การสรรหาบุคลากร เป็นกระบวนการที่จะประชาสัมพันธ์หน่วยงานเพื่อให้ได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมสำหรับองค์กรให้มาสมัครเพื่อคัดเลือกคนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่สุดเข้าร่วมปฏิบัติงานในองค์กร

3.3.2 การจัดบุคคล Placement หมายถึง การจัดบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งที่หน่วยงานวางแผนไว้แล้วเพื่อให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่เกิดประโยชน์ต่อองค์กรสูงสุด

3.4 การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถของบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในองค์กร การพัฒนาบุคลากรสามารถพัฒนาโดยองค์กรเองหรือให้หน่วยงานอื่นช่วยพัฒนาก็ได้ ทั้งนี้ยึดความรู้ความสามารถที่บุคคลได้รับเป็นประโยชน์ต่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงแก่องค์กร

3.5 การให้เงินเดือนและค่าตอบแทน ถือเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารเจ้าของกิจการต้องจ่ายให้ข้าราชการหรือลูกจ้าง เพื่อเป็นค่าจ้างชดเชยทดแทนการทำงาน ถือเป็นรางวัลสำหรับการทำงาน การให้ค่าตอบแทนเงินเดือนโดยยึดถือระบบคุณธรรม ดังต่อไปนี้

3.5.1 หลักความสามารถ ยึดผลงานตามความสามารถเหมาะกับเงินและค่าตอบแทน

3.5.2 หลักความเสมอภาค ให้โอกาสคนเสมอกันไม่เลือกชั้นวรรณะ

3.5.3 หลักความมั่นคง ถือว่าการเข้าทำงานในองค์กรเป็นอาชีพหนึ่ง การกำหนดค่าตอบแทนเงินเดือนให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิต การเข้าออกจางานมีกฎหมาย กฎเกณฑ์รองรับที่ชัดเจนเป็นธรรม

3.5.4 ความเป็นกลางทางการเมือง คือ การทำงานไม่เกี่ยวข้องกับเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือการเปลี่ยนรัฐบาล

3.5.5 หลักสำคัญในการให้เงินเดือน คือ งานมาก งานยาก รับผิดชอบสูง ให้เงินเดือนสูง งานน้อย งานไม่ยาก รับผิดชอบน้อย ให้เงินเดือนน้อย

3.6 งานทะเบียนประวัติหรือข้อมูลบุคลากรเป็นงานธุรการของบุคคล ข้อมูลการเข้ามาทำงานของบุคลากรตั้งแต่ข้อมูลส่วนตัว การศึกษา การทำงาน การเลื่อนตำแหน่ง การพัฒนา ศึกษาอบรม เงินเดือน งานข้อมูลทะเบียนประวัติมีความสำคัญมาก คนที่ออกจางานเพื่อไปทำงานใหม่ที่ตำแหน่งใหม่หากได้รับคำรับรอง หรือหลักฐานการผ่านงานเดิมมาด้วยมักได้รับการพิจารณาว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญต่าง ๆ ตามที่หน่วยงานต้องการ

3.7 งานประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือการพิจารณาความดีความชอบการประเมินความดีความชอบของบุคคลเป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพธรรมชาติของคนเมื่อทำงานไปย่อมเกิดความเฉื่อย เมื่อได้รับการประเมินผลเป็นระยะ และได้ขวัญกำลังใจย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.8 งานวินัย และการดำเนินงานทางวินัย เป็นกิจกรรมสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้ทำความผิดแบบแผนธรรมเนียมปฏิบัติขององค์กรเป็นภารกิจสำคัญของผู้บริหารในการสอดส่องดูแลความประพฤติ การรักษาวินัยของบุคลากรในองค์กรให้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เป้าหมายขององค์กรที่วางไว้ ถ้ามีบุคคลละเมิดต้องดำเนินการตามแบบแผนตามสมควร

3.9 สวัสดิการ ประโยชน์เกื้อกูล และสิทธิประโยชน์

3.10 การให้ออกจากราชการ และการรับบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ พนักงาน องค์กรเอกชน มีข้อตกลง ข้อกำหนดอายุในการทำงานเป็นข้อกำหนดข้อตกลงก่อนการทำงาน หรือการจ้างงาน การออกจางานเป็นบทสุดท้ายของการบริหารงานบุคคล การออกจางานมี 2 กรณีที่สำคัญคือ

3.10.1 ออกตามประสงค์พนักงาน เช่น ลาออก

3.10.2 ออกเพราะความต้องการของหน่วยงาน เช่น เกษียณอายุ ยุบเลิกตำแหน่ง ออกเพราะทำผิด ซึ่งองค์กรต้องให้ออกตามข้อตกลง

4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การส่งเสริม ช่วยเหลือ ปรีกษา แนะนำ สั่งการ ประสานกิจกรรม การติดต่อ การมอบหมายภารกิจต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์เป้าหมาย หรือแผนที่วางไว้

4.1 กิจกรรมอำนวยการที่สำคัญจำแนกได้ ดังนี้ การประสานงาน การตัดสินใจ และสั่งการ การสั่งงาน การติดตามดูแลกำกับ และให้คำปรึกษา การสร้างขวัญกำลังใจ และแรงจูงใจ การใช้ภาวะผู้นำ การสร้างมนุษยสัมพันธ์ การจัดระบบสื่อสารและการสร้างเครือข่าย การมอบหมายงานและการมอบอำนาจหน้าที่ และการส่งเสริมกิจกรรมอื่น ๆ

5. การประสานงาน (Co - Coordinating) หมายถึง การจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติรู้ถึงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของงานจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย งานมีการร้อยรัดต่อเนื่องกันจนเสร็จสิ้นภารกิจของหน่วยงานที่ได้ร่วมกันวางไว้

5.1 ลักษณะสำคัญของการประสานงาน มีดังนี้

5.1.1 การประสานงานเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหาร หมายถึง เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตั้งแต่การวางแผน เรียกว่าประสานแผน เพื่อให้คนวางรูปแบบการทำงานตามความรู้ความสามารถเรียกว่าประสานคน และประสานความเข้าใจทางความคิดเรียกว่า ประสานงานความคิด โดยเรียกการประสานทั้งหมดว่าการประสานงาน

5.1.2 การประสานงานเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือผู้จัดการ

5.1.3 การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการแสวงหาความร่วมมือ

5.1.4 การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร

5.1.5 การประสานงานจะเป็นกิจกรรมที่อยู่ในทุกขั้นตอนของการทำงาน

5.1.6 การประสานงานเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการสื่อสารสัมพันธ์

5.2 วัตถุประสงค์ของการประสานงาน ได้แก่ ลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติกับองค์กรช่วยให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพ ประหยัดแรงงาน เวลา และวัสดุอุปกรณ์

5.3 วิธีการประสานงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแผนผังกำหนดหน้าที่การงานของหน่วยงาน แผนภูมิป้ายทะเบียน เป็นต้น จัดทำคำสั่งกำหนดหน้าที่ชัดเจน ตั้งคณะกรรมการตามแผนงาน ทำแผนปฏิบัติงาน และแผนควบคุมการปฏิบัติงาน การกำหนดส่งงาน การระบุการจัดสรรงบประมาณ การจัดกิจกรรม การควบคุมกิจกรรม และการจัดประชุมสัมมนา การกระจายข่าว

5.4 หลักการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ประสานงาน ได้แก่ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องภารกิจองค์กรเป็นอย่างดี เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้มีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และเป็นผู้มีศิลปะในการพูดโน้มน้าวใจคน

6. การควบคุมงาน (Controlling) หมายถึง การดำเนินการในการกำกับดูแลการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ การควบคุมงานมีลักษณะเป็นการกำหนดเกณฑ์หรือเป้าหมายของการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าแล้วเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานที่ปรากฏในด้านต่าง ๆ คือ ด้านปริมาณ ด้านคุณภาพ ด้านเวลา และด้านงบประมาณ หรือต้นทุน

6.1 วิธีการควบคุมงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือเป้าหมายการปฏิบัติงานในลักษณะที่ท้าทาย จัดระบบติดต่อสื่อสารให้ทั่วถึง ให้มีการประสานงานสอดคล้องต่อเนื่อง สามารถรายงานกิจกรรมได้ทันทั่วทั้งที่ ควรใช้วิธีการควบคุมงานตามแผนงานบริหาร จุดประสงค์เป็นตัวชี้นำ ควรใช้วิธีการควบคุมงานแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เห็นผลชัดเจนตามจุดสำคัญให้กำลังใจอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ และพยายามป้องกันพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปในเชิงบวกสร้างสรรค์

6.2 กิจกรรมควบคุมงานที่สำคัญ ได้แก่ กำหนดแผนผัง แผนภูมิควบคุมงานชัดเจน ใช้งบประมาณเป็นตัวควบคุมงาน ควบคุมโดยกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และควบคุมงานโดยใช้ห้องปฏิบัติการ

6.3 ปัญหาที่พบบ่อยในการควบคุมงาน ได้แก่ การจัดระบบงานขาดประสิทธิภาพ การไม่ให้ความสำคัญ ของการควบคุมงานของผู้บริหาร ขาดความรู้ เทคนิคที่เหมาะสมในการควบคุมงาน ขาดหลักเกณฑ์มาตรฐานในการควบคุมงาน และขาดความร่วมมือของผู้ปฏิบัติงาน

7. การรายงานผลงาน (Reporting) หมายถึง การที่ผู้มีหน้าที่เสนอผลของงานหรือกิจกรรมให้ผู้บริหาร หรือผู้ร่วมงานได้ทราบ ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 2 ลักษณะ ได้แก่

7.1 รายงานขณะปฏิบัติงาน เป็นการรายงานตามขั้นตอนการปฏิบัติงานซึ่งกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติงาน การรายงานอาจรายงานด้วยวาจา หรือด้วยลายลักษณ์อักษร ปัจจุบันมีการรายงานสู่สาธารณชน เช่น ทางสื่อมวลชน เพื่อสร้างความเข้าใจ ความพอใจแก่ประชาชน

7.2 การรายงานเมื่อสิ้นสุดแผนงาน เป็นการรวบรวมผลการดำเนินงานทั้งหมดสรุปเป็นรายงานผลการดำเนินงานสิ่งที่จำเป็นควรเน้นพิเศษในการรายงาน ได้แก่ รายงานเป็นกระบวนการ รายงานการใช้ทรัพยากร มีการใช้ทรัพยากรอะไรไปบ้าง มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รายงานเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น และรายงานเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นการรายงานในภาพรวม

8. การงบประมาณ (Budgeting) การงบประมาณ มองที่การจัดทำ จัดทำ และบริหารงบประมาณ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร งบประมาณหรือต้นทุน คือ เงินหรือทรัพย์สินของที่ใช้ในการดำเนินงานขององค์กร หมายถึง ทุนในการดำเนินงาน แบ่งลักษณะงบประมาณได้ 2 ภาค ได้แก่

งบประมาณภาครัฐราชการ จัดสรร จัดทำโดยกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ไปตามความจำเป็น โดยจัดสรรตามแผนงานโครงการ และงบประมาณของภาคเอกชนเป็นทุนที่บริษัทห้างร้านได้มาจากการระดมทุน เช่น หุ้น เงินกู้ จากแหล่งธุรกิจ หรืออาจมาจากทุนส่วนตัว การบริหารจัดการมาจากคณะกรรมการตามแผนงานที่คณะกรรมการได้กำหนดนโยบาย หรือกลยุทธ์ไว้ ความสำคัญของงบประมาณถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหาร การดำเนินงานต้องอาศัยเงินงบประมาณ ส่วนราชการไม่สามารถผลิตได้เอง เช่น เงินเดือน การก่อสร้าง รถยนต์ พาหนะต่าง ๆ จำเป็นต้องจัดหาด้วยเงินงบประมาณทั้งสิ้น

Fayol (1949, pp. 39 - 40) ท่านผู้นี้เป็นนักอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลเป็นอย่างมากได้ศึกษาหน้าที่ของการบริหาร หรือขององค์การบริหาร และได้เสนอไว้ว่าหน้าที่ในการบริหารนั้นเป็นหน้าที่ต้องปฏิบัติต่อเนื่องกัน ดังนี้

1. การแบ่งงานกันทำตามความสามารถ
2. อำนาจหน้าที่สลับหลั่นกัน
3. มีวินัย
4. มีเอกภาพในการบังคับบัญชา
5. ยึดหลักประโยชน์ส่วนรวม
6. ค่าตอบแทนต้องเป็นธรรม
7. หลักการรวมอำนาจ
8. หลักสายการบังคับบัญชา
9. ยึดระเบียบ กฎ คำสั่ง
10. ความเสมอภาค
11. เสถียรภาพในการทำงาน
12. ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
13. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
14. การกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายเดียวกัน

จากนั้น Fayol ยังเน้นเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) เป็นหลักการสำคัญอีกด้วย

Drucker (1954) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่นการทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์การที่กล่าวนั้น ทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์การที่เข้ามาาร่วมกันทำงานในองค์การ ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุดิบ ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัสดุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้า หรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม Drucker (1954, อ้างถึงใน สมพงษ์ เกษมสิน, 2523)

ผู้วิจัย จึงสามารถสรุปได้ว่า การบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้การดำเนินภารกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งอาจเรียกว่า ผู้บริหารและการบริหารตามลำดับ ดังนั้นที่ได้มีกลุ่มที่นั้นย่อมมีการบริหาร

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงาน

การบริหารโดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธี หรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร คือ ในการบริหารจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่าจะต้องทำอะไรก่อนและต่อ ๆ ไปจะทำอะไร ซึ่งจัดไว้ว่าหลักเกณฑ์ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขตและหน้าที่ตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน นักบริหาร นักวิชาการ ตลอดจนนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารไว้ เช่น

กระบวนการบริหารงานตามแนวของ Deming (2004, อ้างถึงใน สมเดช สีแสง, 2544, น. 198 - 199) ดังนี้ คือ

1. การวางแผน (Plan - P)
2. การปฏิบัติตามแผน (Do - D)
3. การตรวจสอบ (Check - C)
4. การปฏิบัติ (Action - A)

กระบวนการบริหารงานทั้ง 4 ขั้นตอนนี้ จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุด ซึ่งเขียนได้ว่า (Plan - Do - Check - Act) PDCA ซึ่งเหมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่งเรียก วงจรเดมมิ่ง (The Deming Cycle) วงจรหรือวงล้อ (PDCA) เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตามพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมายวงจรเดมมิ่ง หรือ PDCA เป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีในการควบคุมคุณภาพ หรือการบริหารคุณภาพ

สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชณ์ (2537) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงาน หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้โดยอาศัยปัจจัยในด้านต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงาน (Method) เป็นอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

สมพร เพชรสุวรรณ (2543) ให้ความหมายของการบริหารงาน คือ การประสมประสานทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ศักชัย โทแสง (2557) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการที่คณะบุคคลร่วมมือกันดำเนินการโดยอาศัยทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ มาใช้ทั้งการวางแผน การจัด

องค์การ การสั่งการ และการควบคุมกำลังความพยายามของสมาชิกในองค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัย จึงสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงาน คือ การดำเนินการในกิจการต่าง ๆ มีหน่วยงานหรือ องค์การดำเนินการอำนวยความสะดวกให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลงาน ตามที่ต้องการ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

2.3.1 ความหมายของความคิดเห็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็น ไว้หลากหลายดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2532, น. 246) ได้บัญญัติคำว่าความคิดเห็นตรงกับคำว่า Opinion ในภาษาอังกฤษ หมายถึง ข้อพิจารณาเห็นว่าเป็นจริงจากการใช้ปัญญาความคิดประกอบถึงแม้จะไม่ได้ อาศัยหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไปหรือเป็นทัศนะเกี่ยวกับเนื้อหาหรือประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือ เป็นคำแถลงที่ยอมรับนับถือว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อปัญหาที่มีผู้นำมาขอปรึกษา คำว่า ความคิดเห็น มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เจตคติ ซึ่งมีคำอธิบายไว้ว่า แนวโน้มที่บุคคลได้รับมาหรือเรียนรู้มา และกลายเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสันับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคล บางคน

นพมาศ อธิบายว่า (2539) อธิบายว่า ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดง ออกมาโดยการพูดหรือเขียนมนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์ได้แสดงออกมานั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจด้วยเหตุจึงเป็นที่นิยมกันมากที่จะสำรวจความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งหรือ เรียกกันว่าการสำรวจประชามติ (Polling) จึงอาจกล่าวได้ว่า การหยั่งประชามติเป็นเครื่องมือสำคัญ ทางวิชาการและสำรวจการแสดงออกทางความคิดเห็นในปัจจุบัน

ธรรณิศจิต (2542, น. 43) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นหมายถึง ความเชื่อ หรือการลงความเห็น ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงหรือข้อมูลที่ได้รับทราบ

Foster and Richard (1952, p. 119) ได้สรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่า เกิดจากมูลเหตุ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของบุคคล หมู่คณะ เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยความคิดเห็นจะเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็นความคุ้นเคย ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยินได้ฟังได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริงถือว่าเป็นประสบการณ์ ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยมและการตัดสินค่านิยมที่หากแต่ละกลุ่มมีนิยามและการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน ความคิดเห็นในสิ่งต่าง ๆ ก็จะแตกต่างกันไปด้วย

Maier (1955, อ้างถึงใน สุขญา คุปติยานุวัฒน์, 2553) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของทัศนคติส่วนหนึ่ง และเป็นการแปลความหมายของข้อเท็จจริงอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเป็นการแปลความหมายย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น

Webster (1968, p. 12) ได้ให้ความหมายว่าความคิดเห็นคือความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอนหรือความรู้อันแท้จริงแต่จะตั้งอยู่ในจิตใจความเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่น่าจะเป็นจริง หรือน่าจะตรงตามที่ได้คิดไว้

Man (1971, p. 3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษา ความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใด ๆ ออกมาโดยการพูด การเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย หรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งในการฝึกหัดทำงานด้วย เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามความพอใจของผู้ร่วมงาน

Good (1973, อ้างถึงใน สุขญา คุปติยานุวัฒน์, 2553) กล่าวว่า ความคิดเห็นคือความเชื่อ ความคิด หรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าถูกต้องหรือไม่

Hurlock (1995, pp. 145 - 148) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่ได้อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้าง หรือการแสดงผลสนับสนุน หรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริงขึ้นอยู่กับคุณสมบัติเฉพาะตัวของแต่ละคน เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์การทำงาน สภาพแวดล้อมและมีอารมณ์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญการแสดงความคิดเห็นอาจจะได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

2.3.2 ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954, อ้างถึงใน ดวงอุมา โสภา, 2551, น. 20) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประเภท คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุด - เชิงลบสุด (Extreme Opinion) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลง ทิศทางลบสุด ได้แก่ ความรังเกียจ ความคิดเห็นนี้รุนแรงเปลี่ยนแปลงยาก

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบ ยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ได้แก่ ไม่ชอบ ไม่ยอมรับ ไม่เห็นด้วย สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ

เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ประสบในสังคมโดยมีพื้นฐานมาจากภูมิหลังทางสังคม ความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ โดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว

2.3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ไว้ดังนี้

ดวงอุมา โสภา (2551, น. 21) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ไว้ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันโดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย เช่น ความคิดเห็นระหว่างผู้เยาว์กับผู้สูงอายุ ชาวเมืองกับชาวชนบท เป็นต้น
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใครหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำค่านึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงได้ เช่น ประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วยการเป็นสมาชิกกลุ่ม หรือสมาคมเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษอันก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้อยตามได้ ไม่ว่าจะให้คล้อยตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชาก็จะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกมาก

Oskamp (1977, pp. 119 – 133) ได้เสนอปัจจัยที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and Physiological) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยจะได้พูดถึงมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านพันธุกรรม จะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคล ซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา เจตคติ หรือความคิดเห็นของบุคคลนั้น ๆ ได้ปัจจัยด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยมมักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น
2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct Personal Experience) คือ บุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดต่าง ๆ จากประสบการณ์โดยตรง เป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำส้มคั้นให้ทานเขาจะมีความรู้สึกชอบ เนื่องจากน้ำส้มคั้นหวาน เย็น หอมชื่นใจ ทำให้เขามีความรู้สึกต่อน้ำส้มที่ได้อทานเป็นครั้งแรกเป็นประสบการณ์โดยตรงที่เขาได้รับ
3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental Influence) เป็นปัจจัยที่บุคคลเมื่อเป็นเด็กจะได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่และครอบครัวได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายการให้รางวัลและการลงโทษ ซึ่งเด็กจะได้รับจากครอบครัวและจากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับมา

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group Determinants of Attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็น หรือเจตคติของแต่ละบุคคล เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสังคมและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่าง ๆ จะได้รับการถ่ายทอด และมีแรงกดดันจากกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียน กลุ่มอ้างอิงต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดความคล้อยตามเป็นไปตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass Media) เป็นสื่อต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับ สื่อเหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ จะมีผลทำให้บุคคลมีความคิดเห็นมีความรู้สึกต่าง ๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อ

ผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยตรง เช่น เพศ อายุ รายได้ และปัจจัยสภาพแวดล้อม คือปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลโดยอ้อม เช่น สื่อมวลชน กลุ่มที่เกี่ยวข้อง และครอบครัว

2.3.4 การวัดความคิดเห็น

Morgan and King (1971, p. 516, อ้างถึงใน พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก, 2542, น. 18) ได้เสนอแนะว่าการที่จะให้ใครแสดงความคิดเห็น ควรถามกันต่อหน้า (Face to Face) ดีกว่าที่จะให้เขาต้องมาอ่านข้อความ หรือเขียนข้อความ ซึ่งแสดงว่าทั้งสองคนเห็นการสัมภาษณ์ หรือการสอบถาม จะดีกว่าการตอบแบบสอบถาม และถ้าใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด

Best (1977, p. 171) กล่าวว่า การวัดความคิดเห็นโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้าและมีผลตอบสนองซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีวัดความคิดเห็นโดยมากจะใช้ตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์โดยให้ผู้ที่จะตอบคำถามเลือกตอบแบบสอบถาม และผู้ถูกวัดจะเลือกตอบความคิดเห็นของคนในเวลานั้นการใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นนั้นใช้การวัดแบบลิเคิร์ท โดยเริ่มด้วยการรวบรวมหรือการเรียบเรียงข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนดให้ ซึ่งข้อความแต่ละข้อความจะมีความคิดเห็นเลือกตอบออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความว่าเป็นไปในทางเดียวกัน (เชิงนิยมหรือไม่นิยม) เป็นข้อความเชิงบวก (Positive) หรือข้อความเชิงลบ (Negative)

ผู้วิจัย สามารถสรุปได้ว่า การแสดงออกทางความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนี้อาจเหมือนหรือแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาจนทำให้มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นนั้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

สำหรับในประเทศไทย คำว่า หลักธรรมาภิบาลเริ่มใช้กันแพร่หลายภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ปี 2540 และหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 และอยู่ในกระแสสังคมไทย ประมาณ 2 - 3 ปี กระแสเริ่มแผ่वालจนเกือบทุกเล่มในที่สุด

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นกลไกเครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

คุณากร กรสิงห์ (2550) ได้กล่าวว่า แนวคิดนี้ได้มีการนำมาใช้กับหลายหน่วยงานในสังคม เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐทุกระดับได้นำแนวคิดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในหน่วยงาน เช่น ได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ประกอบด้วยหลัก ดังนี้ หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมหลัก ความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนด แผนโครงการ เพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล และกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นก็นำแนวคิดนี้มาใช้ในการส่งเสริมการปกครองในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี 2546

ราชกิจจานุเบกษา (2550) ได้วางกรอบเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี ไว้ดังนี้

หมวด 4 มาตรา 74 วรรคหนึ่ง “บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงานลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวก และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 78 (4) และ (5) กำหนดให้รัฐต้องดำเนิน นโยบายเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (4) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและ วิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงาน

ของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (5) จัดระบบงานราชการ และงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน

พระราชบัญญัติ (2551) ได้กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล หลักทศพิธราชธรรมได้ประมวล หลักธรรมาภิบาลที่หัวหน้าผู้บริหาร (CEO) ชาวโลกโดยทั่วไปเขาใช้กัน คือ หลักความถูกต้อง ความเหมาะสม ความบริสุทธิ์ใจ และความยุติธรรม ซึ่งหลักธรรมาภิบาลโดยย่อนี้สังเคราะห์เข้ากับ หลักทศพิธราชธรรม คือ หลักธรรมปฏิบัติสำหรับท้าวพระยามหากษัตริย์ได้ใช้ปกครองอาณาประชาราษฎร์ ของพระองค์ เพื่อให้เกิดความเจริญและสันติสุขมาแต่โบราณกาล

จรัส สุวรรณเวลา (2553) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลหรือการปกครองที่ดีเป็นหลักการ และวิธีการที่ใช้ได้กับประเทศ ชุมชน และองค์กรในโครงสร้างของหลักธรรมาภิบาล มีผู้บริหารกับองค์ คณะบุคคลที่เรียกว่าบอร์ด หรือคณะกรรมการ หรือสภา หรือชื่ออื่น ๆ ที่ทำงานประสานสัมพันธ์กัน โดยมีการแบ่งอำนาจและบทบาทหน้าที่ ทั้งในสภาพ่วงดูลสอดคล้องและเสริมกันเป็นระบบและ กล่าวอีกว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นระบบของสังคมเพื่อ 1) ผนวกับสิ่งทำลายจากภายนอก 2) ป้องกัน ความขัดแย้งภายใน 3) จัดหาทรัพยากรและ 4) วางเป้าหมายและนโยบาย เพื่อให้บรรลุผลในสาม ประการแรก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, ก) ได้มีการสำรวจสถานะการปฏิบัติ ราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ โดยมีการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นส่วนราชการระดับกรมหรือเทียบเท่ากรมจำนวน 46 หน่วยงาน ส่วนราชการระดับจังหวัดกระจายทั่วทุกภูมิภาค จำนวน 19 จังหวัด และ สถาบันอุดมศึกษา 14 หน่วยงาน รวมทั้งสิ้น 79 หน่วยงาน พบว่า สถานะการปฏิบัติราชการตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดีในหน่วยงานของรัฐ 10 หลัก ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักการตอบสนอง หลักการระ ับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักความเสมอภาค หลักการ มีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ และหลักการมุ่งเน้นฉันทามติ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

1. การปฏิบัติราชการที่อยู่ในระดับค่อนข้างดี ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักการ ตอบสนองหลักการรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ และหลัก ความเสมอภาค ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าส่วนราชการได้ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติราชการทำหน้าที่โดยคำนึงถึง กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม มีการดำเนินการในการ เรียนรู้และรับฟังความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการอำนวยความสะดวกต่อประชาชนที่รับบริการ รวมถึงจัดช่องทางการบริการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ มีระบบงานที่เอื้อต่อการทำงาน ตามแผนยุทธศาสตร์ และนำไปสู่การปฏิบัติและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีการดำเนินการ

ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติราชการ โดยมีการใช้เทคนิคและเครื่องมือในการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติราชการให้บริการแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียม

2. การปฏิบัติราชการที่อยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย หลักการมีส่วนร่วมและหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าส่วนราชการยังไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรในการเปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางร่วมแก้ปัญหาในกระบวนการตัดสินใจต่อการจัดบริการของรัฐ การตรวจสอบการทำงานของรัฐควรต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพของประชาชนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารราชการร่วมกับส่วนราชการอย่างครอบคลุมทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าหลักการมีส่วนร่วมเป็นประเด็นสำคัญในสังคมไทย โดยส่วนราชการต้องให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจัง อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาในสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการแทนด้วย

3. การปฏิบัติราชการที่อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ หลักมุ่งเน้นฉันทามติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ส่วนราชการต้องให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากจะเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความสมานฉันท์ของสังคมไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, ข) หรือที่เรียกกันอย่างย่อว่า ก.พ.ร. นั้นได้ให้คำจำกัดความในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีว่า “หลักธรรมาภิบาล” ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ทบทวนและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่เพื่อให้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความง่ายต่อความเข้าใจ สอดคล้องต่อการจัดจำ และการนำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย ซึ่งได้นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญในเรื่องของทัศนคติและพฤติกรรมของตัวบุคคลทั้งในระดับผู้นำและผู้ปฏิบัติงาน โดยเห็นควรให้มีการเพิ่มเติมประเด็นในเรื่องการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 279 ซึ่งได้กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท อันประกอบไปด้วยค่านิยมหลัก 9 ประการ ได้แก่

1. การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
2. การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
3. การยึดถือประโยชน์ของประเทศไทยเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

ทับซ้อน

4. การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
5. การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

6. การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
7. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
8. การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) กล่าวว่า การดำเนินการของ สำนักงาน ก.พ.ร. ปี พ.ศ. 2552 ได้ศึกษาและจัดทำเกณฑ์สำหรับใช้ในการสำรวจและประเมินระดับหลักธรรมาภิบาลของส่วนราชการและจังหวัด ซึ่งมีองค์ประกอบรวม 10 ประเด็น ได้แก่ ประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิภาพ (Efficiency) การตอบสนอง (Responsiveness) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ความโปร่งใส (Transparency) การมีส่วนร่วม (Participation) การกระจายอำนาจ (Decentralization) นิติธรรม (Rule of Law) ความเสมอภาค (Equity) และมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)

2.4.1 ความหมายของหลักธรรมาภิบาล

จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ได้สรุปความหมายของหลักธรรมาภิบาล จากนักวิชาการต่าง ๆ หลายท่านที่ได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

ประสิทธิ์ ดำรงชัย (2542) ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาล ว่าเป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจรัฐได้ถูกใช้ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การบริหารของภาครัฐที่มุ่งความดีงามและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ และประชาชนอย่างทั่วถึงและยุติธรรม

สำนักนายกรัฐมนตรี (2542) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ (2544, อ้างถึงใน เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ, 2553) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล มาจากคำว่า อภิบาล ซึ่งหมายถึง การใช้อำนาจบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรหรือประเทศและธรรมาภิบาล คือ วิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริหารจัดการองค์กรหรือประเทศ

ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ (2545) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล หมายถึง การมีส่วนร่วม คือ ความโปร่งใสตรวจสอบได้และการมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้หลักประกันว่าการดำเนินนโยบายทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจวางอยู่บนฉันทามติ อย่างกว้างขวางของสังคมและ

ให้ความมั่นใจ เสียงคนยากจนและคนด้อยโอกาสจะเป็นที่รับฟังในกระบวนการกำหนดและดำเนินนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากร

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ (2546) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล ทำหน้าที่เป็นกลไก เครื่องมือ และแนวทางการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกันของภาคเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเน้นความจำเป็นของการสร้างความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประเทศมีพื้นฐานระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งมีความชอบธรรมของกฎหมาย มีเสถียรภาพ มีโครงสร้างและกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ปาริชาติ เทพอารักษ์ และอมรราวรณ ทิวถนอม (2549) กล่าวว่า การบริหารจัดการที่ดี หมายถึง หลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นหลักการ โดยมีใช้หลักการที่เป็นรูปแบบทฤษฎีการบริหารงาน แต่เป็นหลักการทำงานที่มุ่งสร้างความโปร่งใสสร้างความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม ความมีประสิทธิภาพ และคุณค่า ตลอดจนรับผิดชอบต่อผลการกระทำ

วิรัตน์ รัตนมณี (2550) กล่าวว่า เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลครอบคลุมถึงทุก ๆ ด้าน ของกระบวนการปฏิบัติทางสังคม ทั้งในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจ ระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชนและประชาสังคม คำจำกัดความ และเนื้อหาสาระ หลักธรรมาภิบาล จึงมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละองค์กรและสถาบัน

2.4.2 องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล

มีนักวิชาการและผู้รู้หลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของธรรมาภิบาล ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2542, ก) ได้กล่าวถึง หลักธรรมาภิบาล ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมนิยมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็น การปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจ หรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดถือในความถูกต้องดีงาม โดยรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง ไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบวิชาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์ อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข่าวสารได้สะดวกเป็นกระบวนการ ให้ ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ แสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งข่าวสารหรือ การไต่สวน สาธารณะ การประชาสัมพันธ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

5. หลักความรับผิดชอบ ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาของบ้านเมือง และกระตือรือร้นช่วยแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตนเอง

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าบริการ ให้มีคุณภาพแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2542) ได้สรุปองค์ประกอบของหลัก ธรรมาภิบาล ไว้ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วม และหลักคุณธรรม

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2552) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาลของการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ที่เหมาะสมจะนำมาปรับใช้ในภาครัฐมี 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักประสิทธิผล คือ ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วน ราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกันและมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชนโดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตาม ประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. หลักประสิทธิภาพ คือ การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มี การออกแบบกระบวนการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมในองค์การ สามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุน แรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีด ความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. หลักการตอบสนอง คือ การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลา ที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการ ของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4. หลักการรับผิดชอบ คือ การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และ ผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของ สาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส คือ กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรี โดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักการมีส่วนร่วม คือ กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. หลักการกระจายอำนาจ คือ การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยการปกครองอื่น ๆ (ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้างคามพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. หลักนิติธรรม คือ การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. หลักความเสมอภาค คือ การได้รับการปฏิบัติและได้รับการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชายหรือหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การฝึกอบรม และอื่น ๆ

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ คือ การหาข้อตกลงทั่วไป ภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งต้องไม่มีข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็นพ้องโดยเอกฉันท์

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ (2553 ก) กล่าวว่า หลักธรรมาภิบาล ควรประกอบด้วย 8 หลักการ คือ

1. การมีส่วนร่วม (Participatory)
2. นิติธรรม (Rule of Law)
3. ความโปร่งใส (Transparency)
4. ความรับผิดชอบ (Responsiveness)
5. ความสอดคล้อง (Consensus Oriented)
6. ความเสมอภาค (Equity and Inclusiveness)

7. การมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) และ
8. การมีเหตุผลอธิบายได้ (Accountability)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ (2553 ข) กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล มีบางประเด็นที่แตกต่างกันไปบ้าง โดยภาพรวมแล้วมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่และอยู่ในกรอบหลักธรรมาภิบาลตามสำนักงานข้าราชการพลเรือนประกอบด้วยหลัก 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญในแต่ละหลัก ได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม หมายถึง หลักการที่มีความมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กร โดยมีกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นธรรมมีการบังคับใช้กฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างเสมอภาค และไม่มีการเลือกปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานการเชิงซ้อน (Double Standard) มีการดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบของกฎหมายไม่ให้มีการใช้กฎหมายไปแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของบุคคลในองค์กร

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปลอดจากการทำผิดวินัย ปลอดจากการทำผิดกฎหมาย ปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การบริหารงานที่ยึดหลักการเปิดเผยตรงไปตรงมา และเข้าใจง่าย มีความชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารงานในทุก ๆ ด้าน เช่น การมีระบบงานที่ชัดเจน มีระบบคุณธรรมในการเลือกหรือแต่งตั้งบุคลากร รวมถึงการให้คุณให้โทษ การเปิดโอกาสให้สังคมภายนอกเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยองค์ประกอบเรื่องชี้วัดความโปร่งใส มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ความโปร่งใสด้านโครงสร้างระบบงาน ด้านระบบการให้คุณ ด้านระบบการให้โทษ และด้านการเปิดเผยระบบงาน

4. หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการรับรู้ การบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยการให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษาร่วมวางแผนร่วมการปฏิบัติ รวมทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ประกอบได้ด้วย การแบ่งสรรข้อมูลร่วมกัน การเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน การวางแผนร่วมกันและการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้

5. หลักความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ หมายถึง หลักการเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบซึ่งสะท้อนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) เป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ในการตัดสินใจความรับผิดชอบต่อผลงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุ

ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ และมีระบบติดตามประเมินผล

6. หลักความคุ้มค่า หรือหลักประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หมายถึง การบริหารจัดการที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารจัดการ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน รวมทั้งมีการป้องกันรักษาสิ่งแวดล้อมและมีความสามารถในการแข่งขันกับภายนอก

อย่างไรก็ตาม อ.ก.พ.ร. เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการประชุม ครั้งที่ 3 / 2 554 เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2554 ได้มีข้อสังเกตว่าหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 10 หลักดังกล่าว เป็นหลักที่จำยาก จึงควรจัดกลุ่มใหม่ (Regroup) โดยรวมเรื่องที่เกี่ยวข้องไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นหลักการที่ง่ายต่อความเข้าใจและการนำไปปฏิบัติ และให้นำเสนอต่อ ก.พ.ร. และ คณะรัฐมนตรี เพื่อประกาศใช้ต่อไป

สำนักงาน ก.พ.ร. จึงได้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม และหารือในเบื้องต้นกับประธาน อ.ก.พ.ร. เกี่ยวกับการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม) เพื่อนำมาประกอบการปรับปรุงหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีใหม่ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นสะดวกต่อการจดจำและการนำไปปฏิบัติรวมทั้งมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของประเทศไทย โดยได้นำเอาประเด็นที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องรวมไว้ด้วยกันเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ยังได้ให้ความสำคัญในเรื่องความรับผิดชอบทางการบริหาร โดยเพิ่มเติมในเรื่องการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมและจริยธรรม อันเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 279 ซึ่งได้กำหนดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ละประเภทไว้ด้วย

จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ได้หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) ซึ่งประกอบด้วย 4 หลักการสำคัญ และ 10 หลักการย่อย ดังนี้

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ประกอบด้วย หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หลักประสิทธิผล (Effective) และหลักการตอบสนอง (Responsive)
2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) ประกอบด้วย หลักการรับผิดชอบต่อ / สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หลักความเปิดเผย / โปร่งใส (Transparency) หลักนิติธรรม (Rule of Law) และหลักความเสมอภาค (Equity)
3. ประชาธิปไตย (Participatory State) ประกอบด้วย หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) และหลักการมีส่วนร่วม / การมุ่งเน้นฉันทามติ (Participation / Consensus Oriented)
4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility) ประกอบด้วย หลักคุณธรรม / จริยธรรม (Morality / Ethics)

ภาพที่ 2.1 หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

2.4.3 ธรรมาภิบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดมีศักยภาพในการให้บริการสาธารณะ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง สิ่งที่ทำหาย อบต. อยู่ในขณะนี้ คือ การปรับกลยุทธ์ ทักษะคิด วิเคราะห์ วิธีการทำงานของบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปสู่การเป็น “ราชการยุคใหม่” มุ่งปฏิบัติเพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าและให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสำหรับธรรมาภิบาลนั้น ได้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ดังนี้

2.4.3.1 หลักนิติธรรมเป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรากฎหมาย กฎข้อบังคับให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของชุมชนและชุมชนยินยอมปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งการปฏิบัติของ อบต. สามารถดำเนินการให้สอดคล้องได้ โดยการออกข้อบัญญัติตำบลของ อบต. ต้องเป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ และต้องมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก และเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนควรเปิดเวทีให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง อบต. ต้องเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติตำบลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน

ให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึงด้วยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการ อบต. ชุมชนทุกหมู่บ้าน หรือ การประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นองค์กรที่มีอำนาจในการบังคับใช้ข้อบัญญัติ ตำบลรวมทั้งกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ต้องปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับให้ถูกต้อง ตามที่บัญญัติไว้ และต้องบังคับใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการเลือกปฏิบัติกับบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาค ได้แก่ การจัดเก็บภาษีต้องจัดเก็บอย่างทั่วถึงเท่าเทียม และถูกต้อง โดยไม่กั้นแก่งหรือลดหย่อนแก่ผู้ใดเป็นการเฉพาะ

2.4.3.2 หลักคุณธรรมเป็นการปฏิบัติที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามเป็นแบบอย่าง แก่ประชาชน เพื่อเสริมสร้างความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ มีระเบียบ วินัย มาทำงานตรงต่อเวลาให้บริการ ประชาชนด้วยความเสมอภาค ถูกต้อง สมาชิกสภา อบต.ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนในฐานะเป็นผู้แทน ของประชาชนต้องมุ่งเน้นรักษาผลประโยชน์ส่วนตนมาประชุมอย่างสม่ำเสมอพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ในสภาอย่างมีเหตุผล ตรงไปตรงมายึดหลักผลประโยชน์ต่อส่วนรวมและถูกต้องตามกฎหมายผู้บริหาร ต้องมีคุณธรรมสูง เนื่องจากเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติ การเบิกจ่ายงบประมาณต่างๆจะต้องยึดหลักความถูกต้องเป็นไปตามระเบียบ กฎหมายที่กำหนดไว้ จัดสรรงบประมาณให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกชุมชน

2.4.3.3 หลักความโปร่งใส โดยเน้นการปรับกลไก และวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและมีกระบวนการ ให้ประชาชนตรวจสอบได้โดย องค์การบริหารส่วนตำบลต้องถือปฏิบัติในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนทราบโดยเอกสารที่ต้องปิดประกาศให้ประชาชนทราบได้แก่

- 1) ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 2) มติการประชุมของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีผลกระทบ ต่อผลได้ผลเสียของประชาชน
- 3) มติของสภาที่ผ่านการรับรองแล้ว โดยเฉพาะมติที่กระทบต่อสิทธิหน้าที่ รวมทั้งผลได้ผลเสียแก่ประชาชน รวมทั้งมติอื่น ๆ ที่ประชาชนควรทราบ
- 4) วาระการประชุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องปิดประกาศ ให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความสนใจเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการประชุม สภา ซึ่งสภาต้องอำนวยความสะดวกตามสมควร
- 5) ข้อบัญญัติตำบล กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของ องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งข่าวสารราชการที่ประชาชนควรรู้และประชาชนต้องปฏิบัติ
- 6) ขั้นตอนการปฏิบัติงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งเงื่อนไข

การติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลได้แก่ การชำระภาษีต่าง ๆ การขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เป็นต้น ให้ประชาชนรู้ว่า มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไรต้องใช้เอกสารประกอบอะไร และต้องใช้เวลา

7) ผลการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

8) เอกสารการจัดซื้อ - จัดจ้าง โดยเฉพาะการสอบราคาหรือประกวดราคา

9) ข้อมูลด้านการเงิน - การคลัง

10) ข้อมูลอื่น ๆ ที่ อบต. เห็นว่าควรเปิดเผยและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2.4.3.4 หลักการมีส่วนร่วม ถือเป็นหลักที่มีความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้บริหารและมีส่วนร่วมในการบริหารงานตั้งแต่การรับรู้ข่าวสารแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจทำอะไรอย่างใดขององค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบ การประเมินผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนมีสิทธิ มีอำนาจในการถอดถอนผู้บริหาร หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประชาชน เห็นว่าปฏิบัติงานเสียหาย ล้มเหลว มีพฤติกรรมเสื่อมเสีย นอกจากนั้นกฎหมายยังได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ได้แก่ รัฐธรรมนูญมาตรา 76 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ในมาตรา 16 (16) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างน้อย ได้แก่

1) จัดทำแผนพัฒนาทั้งแผนพัฒนา 5 ปี และแผนพัฒนาประจำปีโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและกำหนดการจัดทำแผนพัฒนาโดยร่วมเสนอปัญหาความต้องการ และร่วมเสนอโครงการ / กิจกรรมเพื่อการพัฒนา ในรูปแบบกระบวนการประชาคม มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาในภาพรวม ร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนาของ อบต. ว่าจะเดินไปทางใด ควรทำอะไร ก่อน - หลัง

2) มีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งผู้แทนชุมชนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ - จัดจ้าง เพื่อให้เกิดความถูกต้องโปร่งใส และเป็นธรรม

3) ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยองค์การบริหารส่วนตำบลต้องแจ้งวาระการประชุมให้ประชาชนทราบทุกครั้ง และอำนวยความสะดวกให้ประชาชนที่เข้าร่วมสังเกตการณ์ประชุมสภา

4) ประชาชนมีสิทธิในการเสนอข้อบัญญัติเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณาออกข้อบัญญัติตำบลตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

5) ประชาชนมีสิทธิถอดถอนผู้บริหารและสมาชิกสภาอบต. ที่มีความประพฤติเสื่อมเสียได้ตาม พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542

2.4.3.5 หลักความรับผิดชอบ อบต. ต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อประชาชน มีความใส่ใจต่อปัญหาของชุมชน และมีความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ให้บรรลุผลโดยไม่เลือกปฏิบัติและมีความกล้าหาญที่จะยอมรับผลการกระทำ นอกจากนี้ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร้องทุกข์และแจ้งความเดือดร้อนได้สะดวก มีความจริงใจในการนำโครงการ / กิจกรรม ที่เสนอโดยประชาชน - ประชาคม นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วน นำเอาโครงการ / กิจกรรมที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตาม ที่สัญญาไว้กับประชาชนหากทำไม่ได้ก็ต้องแจ้งให้ทราบ

2.4.3.6 หลักความคุ้มค่า เป็นการเน้นประสิทธิภาพในการบริหารงาน โดยใช้ทรัพยากร / งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น ให้สมบูรณ์และยั่งยืน โดยมีหลักการดำเนินการ ดังนี้

1) การดำเนินแผนงาน / โครงการ ต้องจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วน ควรทำอะไร ก่อน - หลัง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

2) ในการจัดซื้อ - จัดจ้าง ต้องมุ่งให้เกิดการประหยัด หากสามารถต่อรองราคา ที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ได้จะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีงบประมาณเหลือไปดำเนินการ ในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น

3) อนุรักษ์ให้ประชาชนในพื้นที่ใช้จ่ายทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด รวมทั้ง จัดกิจกรรมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้ใช้ได้ยาวนาน

4) จัดตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณไม่ให้รั่วไหล สูญเปล่า โดยอาศัยอำนาจข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ข้อ 89 และ 90 เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของฝ่ายบริหาร

5) การบริหารจัดการครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำ ระเบียบคุมให้ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน และควบคุมการใช้ให้เป็นประโยชน์เป็นไปตามวัตถุประสงค์และ ประโยชน์ต่อส่วนรวม

6) ควรคำนึงถึงความควรหรือไม่ควรที่จะกระทำ เช่น บางแห่งยังไม่มีความพร้อม ในการจัดเก็บขยะไม่มีรถและพนักงาน แต่กลับใช้งบประมาณซื้อถังขยะให้ประชาชนเพื่อรองรับขยะ โดยไม่มีผู้จัดเก็บการใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าก็ไม่ควรกระทำ

2.4.3.7 หลักธรรมาภิบาลสากล United Nations Development Programmed (1997) ได้กำหนดคุณลักษณะของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือธรรมาภิบาล ซึ่งได้นำเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนามนุษย์เข้ามารวม 9 ประการ ดังนี้

1) การมีส่วนร่วม (Participation) ชายและหญิงทุกคนควรมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจทั้งโดยทางตรงหรือผ่านทางสถาบันตัวแทนอันชอบธรรมของตน ทั้งนี้การมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างนั้น ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มและการแสดงความคิดเห็น รวมถึงการสามารถเข้ามีส่วนร่วมอย่างมีเหตุผลในเชิงสร้างสรรค์

2) นิติธรรม (Rule of Law) กรอบตัวบทกฎหมายต้องมีความเป็นธรรม และไม่มีการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของสิทธิมนุษยชน

3) ความโปร่งใส (Transparency) ต้องอยู่บนพื้นฐานของการไหลเวียนอย่างเสรีของข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่มีความสนใจเกี่ยวข้องจะต้องสามารถเข้าถึงสถาบัน กระบวนการ และข้อมูลข่าวสารได้โดยตรง ทั้งนี้การได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวนี้ต้องมีความเพียงพอต่อการทำความเข้าใจ และการติดตามประเมินสถานการณ์

4) การตอบสนอง (Responsiveness) สถาบันและกระบวนการดำเนินงาน ต้องพยายามดูแลเอาใจใส่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

5) การมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus - Oriented) มีการประสานความแตกต่างในผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อหาข้อยุติร่วมกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นโยบาย และกระบวนการขั้นตอนใด ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

6) ความเสมอภาค / ความเที่ยงธรรม (Equity) ชายและหญิงทุกคนต้องมีโอกาสในการปรับปรุงสถานะ หรือรักษาระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตน

7) ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness and Efficiency) สถาบัน และกระบวนการต้องสร้างผลสัมฤทธิ์ที่ตรงต่อความต้องการ และขณะเดียวกันก็ต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

8) ภาระรับผิดชอบ (Accountability) ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ไม่ว่าจะอยู่ในภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคมก็ตามต้องมีภาระรับผิดชอบต่อสาธารณชนทั่วไปและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในสถาบันของตน

9) วิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Vision) ผู้นำและบรรดาสาธารณชน ต้องมีมุมมองที่เปิดกว้างและเล็งการณ์ไกลเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและการพัฒนามนุษย์ (สังคม) รวมถึงมีจิตสำนึกว่าอะไรคือความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาดังกล่าว ตลอดจนมีความเข้าใจในความสลับซับซ้อนของบริบททางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสังคมซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในแต่ละประเด็นนั้น

จากที่กล่าวมา ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานต่าง ๆ ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ต่างกัน ซึ่งมีตั้งแต่ 5 ประการ ไปจนถึง 10 ประการ งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอใช้องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล 10 ประการ ตามหลักของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2552) ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคม 5) หลักความโปร่งใส 6) หลักการมีส่วนร่วม 7) หลักการกระจายอำนาจ 8) หลักนิติธรรม 9) หลักความเสมอภาค 10) หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

2.5 ที่มาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อเป็นทางการว่า อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 โดยยกฐานะจากสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

2.5.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

เดิมสภาตำบลได้จัดตั้งขึ้นตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222 / 2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม 2499 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่น และราษฎรเป็นส่วนร่วม ซึ่งจะเป็นแนวทางนำราษฎรไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (2537) เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำบลแทนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล (โกวิทย์ พวงงาม, น. 169 - 170) โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล ได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 บาท
2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” (อบต.) ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43)

หลักเกณฑ์ที่กำหนดให้สภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดว่าถ้าสภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อ และเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล ให้พ้นจากอำนาจแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป และขอให้โอนบรรดางบประมาณทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบลไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบัน มีลักษณะโครงสร้างที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ซึ่งเกิดขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562) ทำให้โครงสร้างของสภาตำบลและคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีดังนี้

2.5.2.1 โครงสร้างสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน อบต.โต มีหนึ่งเขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกจำนวนหกคน อบต.โต มีสองเขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกเขตเลือกตั้งละสามคน อบต.โตมีสามเขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกเขตเลือกตั้งละสองคน อบต.โตมีสี่เขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน เว้นแต่เขตเลือกตั้งใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดสองเขตเลือกตั้งแรกให้เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน อบต.โตมีห้าเขตเลือกตั้งให้มีสมาชิกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคนเว้นแต่เขตเลือกตั้งใดมีจำนวนราษฎรมากที่สุดให้เขตเลือกตั้งนั้นมีสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

2.5.2.2 โครงสร้างคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกินหนึ่งคน

2.5.3 อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ ดังนี้ (พ.ร.บ.สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 46)

2.5.3.1 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.3.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2.5.3.3 ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

2.5.4 อำนาจหน้าที่ของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 35 / 5 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดไว้ดังนี้

2.5.4.1 กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย

2.5.4.2 สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.4.3 แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.4.4 วางระเบียบเพื่อให้งานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2.5.4.5 รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

2.5.5 การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล

ภายใต้รัฐธรรมนูญ 2540 ที่ต้องการให้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมอยู่ภายใต้การดูแลของ ก.ท. ก.ก. ก.จ. หรือ ก.ส.ถ. แล้วแต่กรณี มาเป็นระบบการบริหารงานบุคคลที่มีจุดเชื่อมโยงกันโดยมี คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น หรือ ก.ถ. เป็นจุดศูนย์กลางที่จะมากำกับดูแลการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ โดย ก.ถ. นี้ มีการกำหนดให้คณะกรรมการเป็นไตรภาคี ที่ประกอบด้วย ผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนฝ่ายละเท่ากันส่งผลให้ระบบการบริหารงานบุคคลที่ราชการส่วนกลางเป็นผู้ควบคุมแต่เพียงฝ่ายเดียวสิ้นสุดลง และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของท้องถิ่น

สำหรับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ก็ได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานบุคคลใหม่เช่นเดียวกับ ก.ถ. โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้ในระดับจังหวัดนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลมีคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเองร่วมกัน เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเองโดยตรง และในระดับประเทศยังกำหนดให้มีคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นขึ้นมาอีกคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานของการบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นในระดับจังหวัดให้มีความสอดคล้องกัน

2.5.5.1 สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มีดังนี้

1) คณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) ประกอบด้วย กรรมการที่มาจากบุคคล 3 ฝ่าย คือ

1.1) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 6 คน ได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย และอธิบดีกรมการปกครอง

1.2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านบริหาร และการจัดการ หรือด้านกฎหมาย ซึ่งมีผลงานทางวิชาการหรือมีความรู้เป็นที่ยอมรับ

1.3) กรรมการจากผู้แทนคณะกรรมการกลางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง 5 รูปแบบ จำนวน 5 คน

2.5.5.2 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น มีดังนี้

1) กำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางในการรักษาระบบคุณธรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของพนักงานส่วนท้องถิ่น รวมถึงการจ่ายเงินเดือนและประโยชน์ตอบแทนอื่นให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมแก่รายได้และการพัฒนาท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้การกำหนดมาตรฐานกลางและแนวทางจะต้องไม่มีลักษณะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การบริหารงานบุคคลโดยเฉพาะเจาะจงที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถบริหารงานบุคคลตามความต้องการและความเหมาะสมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้

2) กำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น

3) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทและผู้ทรงคุณวุฒิเข้ามาเป็นคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

4) ส่งเสริมให้มีการศึกษา วิเคราะห์ หรือวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

5) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารบุคคลส่วนท้องถิ่นแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6) ประสานงานกับคณะรัฐมนตรี หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการประเภทต่าง ๆ คณะกรรมการกลาง ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

7) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายอื่น

2.5.5.3 คณะกรรมการกลางองค์การบริหารส่วนตำบล จะมีจำนวนกรรมการรวมทั้งสิ้น 18 คน ประกอบด้วย

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน

2) ปลัดกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมบัญชีกลาง และอธิบดีกรมการปกครอง

3) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 คน โดยคัดเลือกจากประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล 3 คน

4) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน

2.5.5.4 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางองค์การบริหารส่วนตำบล มีดังนี้

1) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือกผู้แทนข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิให้กับคณะกรรมการข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ในระดับจังหวัด

2) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งและมาตรฐานของตำแหน่ง

3) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราเงินเดือนและวิธีการจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่น

4) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือกการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน

5) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการวินัย และการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย

6) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ

7) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

8) กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหาร และการปฏิบัติงานของข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

9) ให้ข้อคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

10) กำกับดูแล แนะนำ และชี้แจง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

11) ปฏิบัติการตามที่กฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่

12) อำนาจต่าง ๆ ของคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นดังกล่าวนี้ต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานกลางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลที่ ก.ค. กำหนด

2.5.5.5 คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล

ในแต่ละจังหวัดจะมีคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลรวมกันคณะหนึ่ง มีจำนวนกรรมการ รวมทั้งสิ้น 27 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งได้รับมอบหมายเป็นประธาน

2) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น จำนวน 8 คน

3) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 9 คน ได้แก่

3.1) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเอง จำนวน 3 คนประธานกรรมการบริหาร

3.2) องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดนั้น คัดเลือกกันเอง จำนวน 3 คน

3.3) ผู้แทนพนักงานส่วนตำบล ซึ่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นคัดเลือกกันเอง จำนวน 3 คน

4) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

4.1) กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามที่มีความจำเป็นเฉพาะสำหรับข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น

4.2) กำหนดจำนวนและอัตราตำแหน่ง อัตราเงินเดือน และวิธีจ่ายเงินเดือน และประโยชน์ตอบแทนอื่น สำหรับข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

4.3) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการคัดเลือก การบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์

4.4) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

4.5) กำกับดูแล ตรวจสอบ แนะนำและชี้แจง ส่งเสริม และพัฒนาความรู้แก่ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า กรอบมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ โดยหัวหน้าฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล แต่สำหรับคำสั่งแต่งตั้งและการให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นก่อน

2.5.6 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2.5.6.1 อบต. มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562) ดังต่อไปนี้ (มาตรา 67)

- 1) จัดให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลการจราจร และส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว
- 3) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 4) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 5) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 6) จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และการฝึกอบรมให้แก่ประชาชน รวมทั้งการจัดการ หรือสนับสนุนดูแลและพัฒนาเด็กเล็กตามแนวทางที่เสนอแนะจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา
- 7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
- 8) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 9) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

2.5.6.2 อบต. มีหน้าที่อาจทำตามพระราชบัญญัติสภาพตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2562) ดังต่อไปนี้ (มาตรา 68)

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
- 8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ อบต.
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบลแต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐนำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

2.6 บริบททั่วไป

2.6.1 สภาพทั่วไปของอำเภอบรบือ

บรบือ เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดมหาสารคาม เป็นอำเภอที่มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของจังหวัดมหาสารคาม รองจากอำเภอโกสุมพิสัย และมีประชากรมากเป็นอันดับ 4 ของจังหวัด รองจากอำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอโกสุมพิสัย และอำเภอลือชัยภูมิ มีพื้นที่ประมาณ 681.6 ตารางกิโลเมตร จำนวน ประชากรประมาณ 109,017 คน

2.6.1.1 อำเภอบรบือตั้งอยู่ทางตอนกลางของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

- 1) ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอโกสุมพิสัย และอำเภอเมืองมหาสารคาม
- 2) ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองมหาสารคาม และอำเภอลือชัยภูมิ
- 3) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอลือชัยภูมิ และอำเภอหนองเรือ
- 4) ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกุดรัง

2.6.2 การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอบรบือ แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 15 ตำบล 206 หมู่บ้าน

2.6.2.1 บรบือ

2.6.2.2 บ่อใหญ่

2.6.2.3 วังไชย

2.6.2.4 หนองม่วง

2.6.2.5 กำฟ้า

2.6.2.6 โนนราศี

2.6.2.7 โนนแดง

2.6.2.8 หนองจิก

2.6.2.9 บัวมาศ

2.6.2.10 หนองคูขาด

2.6.2.11 วังใหม่

2.6.2.12 ยาง

2.6.2.13 หนองสิม

2.6.2.14 หนองโก

2.6.2.15 ดอนงิ้ว

2.6.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น

อำเภอบรบือ ประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 16 แห่ง ได้แก่

- 2.6.3.1 เทศบาลตำบลบรบือ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลบรบือ
- 2.6.3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบรบือ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลบรบือ)
- 2.6.3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบ่อใหญ่ทั้งตำบล
- 2.6.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังไชยทั้งตำบล
- 2.6.3.5 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองม่วง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองม่วงทั้งตำบล
- 2.6.3.6 องค์การบริหารส่วนตำบลก่ำฟ้า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลก่ำฟ้าทั้งตำบล
- 2.6.3.7 องค์การบริหารส่วนตำบลโนนราษี ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโนนราษีทั้งตำบล
- 2.6.3.8 องค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโนนแดงทั้งตำบล
- 2.6.3.9 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองจิกทั้งตำบล
- 2.6.3.10 องค์การบริหารส่วนตำบลบัวมาศ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลบัวมาศทั้งตำบล
- 2.6.3.11 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองคูขาดทั้งตำบล
- 2.6.3.12 องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลวังใหม่ทั้งตำบล
- 2.6.3.13 องค์การบริหารส่วนตำบลยาง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลยางทั้งตำบล
- 2.6.3.14 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองสิมทั้งตำบล
- 2.6.3.15 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองโกทั้งตำบล
- 2.6.3.16 องค์การบริหารส่วนตำบลดอนงัว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลดอนงัวทั้งตำบล

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

พระสุรศักดิ์ มหาบุญโญ (จันทบุตร) (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีแนวคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) 2) ผลการเปรียบเทียบแนวคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และอาชีพต่างกัน มีแนวคิด โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งในส่วนของประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีแนวคิดต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .42 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย (Sig = 0.814) 3) แนวทางการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารงานสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดยเฉพาะบุคลากรฝ่ายบริหารที่ต้องเป็นผู้นำที่มีความรอบรู้ทั้งทางด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้องเป็นที่ตั้งเป็นธรรมกับประชาชนทุกหมู่บ้าน และมีความเสมอภาคต่อโครงการพัฒนา ด่วนการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่สำคัญ และมีส่วนร่วมทุกมิติครอบคลุมขอบเขตชัดเจนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งระบบตามหลักธรรมาภิบาลจนนำภาคองค์กรไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแบบยั่งยืน

ทูล คำอ่อน (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย จำนวน 215 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.2 มีอายุ 36 - 45 ปี จำนวน 131 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.8 มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 มีอาชีพกสิกรรม / เกษตร จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รายได้ / เดือน 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 2) ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบด้าน และหลักความคุ้มค่า ประชาชนมีความคิดเห็น

อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบล บวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ / เดือน โดยภาพรวม เพศ และรายได้ / เดือน พบว่า ปฏิเสธ สมมุติฐาน ส่วน อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ซึ่งยอมรับสมมุติฐาน 4) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวกค้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ในปัญหา และอุปสรรค พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่บางพื้นที่ยังไม่ทราบข้อกำหนดหรือเทศบัญญัติต่าง ๆ และมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารบริหารงานโดยคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลให้ครบทั้ง 6 ด้าน เพราะหลัก ธรรมาภิบาลเป็นการบริหารการปกครองที่ดีที่ทุก ๆ ส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ตั้งงามเหมาะที่จะนำมาใช้ ในการบริหารองค์กรต่าง ๆ ให้มีความประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 5) ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ให้ข้อมูล สำคัญส่วนใหญ่เน้นในเรื่องปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะการบริหารหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่าในการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับหน่วยงานหรือองค์กรให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และมีการปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพ มีการบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้เป็นที่พึงพอใจของประชาชน และนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางการบริหารจัดการ

พระไพฑูริย์ รตนโก (ศรีวิชา) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลัก ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล บ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 3.76$) 2) ผลเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารงาน ของตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน มีทัศนคติ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐาน การวิจัย แต่ในส่วนของประชาชนที่มีระดับการศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงยอมรับสมมุติฐานการวิจัย (Sig = 0.00) 3) มีข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ควรใช้หลักกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการให้เป็นที่ยอมรับของสังคมกำหนดกรอบการบริหารงานตามอำนาจ หน้าที่ให้ถูกต้องทุกขั้นตอน มีการจัดระบบงานและข้อมูลข่าวสารเพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน เปิดโอกาสให้ประชาชนรับรู้เพื่อเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญและมีส่วนร่วมทุกมิติ มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุม ทั้งระบบงาน มีการเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของงานในทางบวกให้เกิดความคุ้มค่า กับต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดังนี้ ให้ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้หลัก
 ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบ
 ต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายมีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์
 อักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันการดำเนินงานต่าง ๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้พัฒนา
 บุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด ต่อไป

พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงาน
 ตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า
 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม
 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ
 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
 พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.77$) ด้านหลักคุณธรรม
 ($\bar{X} = 3.79$) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.82$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.76$) ด้านหลัก
 ความเป็นอิสระ ($\bar{X} = 3.87$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.74$) 2) ผลการเปรียบเทียบความ
 คิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสาม
 พราณ จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และรายได้ /
 เดือน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ
 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3) ปัญหา
 อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ
 อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัญหา อุปสรรค คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่สามารถปฏิบัติ
 ตามกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่าง ๆ ได้อย่างเคร่งครัด บุคลากรบางส่วนยังขาดระเบียบวินัยในการ
 ปฏิบัติงานเห็นประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหาร
 ต้องนำเอา หลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปใน
 ทิศทางเดียวกัน โดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม เทศบาลเมืองสาม
 พราณควรสร้างทัศนคติทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรส่งเสริมให้บุคลากรเห็น
 ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรภายใน
 องค์การเพื่อนำไปสู่ การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการพัฒนาการบริหารงานให้
 สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล โดยเฉพาะบุคลากรฝ่ายบริหารต้องเป็นผู้นำที่มีความรอบรู้และมีความ
 ซื่อสัตย์ สุจริต ยึดหลักความถูกต้อง เป็นที่ตั้งเป็นธรรมกับประชาชนทุกชุมชนและมีความเสมอภาคต่อ
 โครงการพัฒนา ด้วยการเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการ
 ตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และ

มีส่วนร่วมทุกมิติครอบคลุมขอบเขตชัดเจนต่อการบริหารงานของเทศบาลทั้งระบบตามหลักธรรมาภิบาล
จนนำภาคองค์การไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดแบบยั่งยืน

จิรวัดน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า
1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรมและด้าน
หลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลัก
ความคุ้มค่า 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลท่าเมือง
อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนที่มีเพศ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน
มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง ไม่แตกต่างกัน
ส่วนประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
ที่มีอายุแตกต่างกัน เห็นว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง
อำเภอ ดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านหลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และด้านหลัก
ความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน และประชาชน
ที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่ตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีอายุแตกต่างกัน
เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง
จังหวัดอุบลราชธานี ด้านหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ
ไม่แตกต่างกัน

ณภัทร นิภารักษ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถาม
ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.8 มีอายุ 30 - 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.1 มีระดับการศึกษา
ปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 การดำรงตำแหน่งข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 49.5 มีระยะเวลา
ในการอยู่ของตำแหน่ง 1 - 5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.9 ส่วนใหญ่มีรายได้ / เดือน ตั้งแต่ 5,000 -
10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.5 และระดับหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า บุคลากร
มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยเรียงลำดับ ได้ดังนี้ อันดับหนึ่ง คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 รองลงมา อันดับสอง
คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีค่าเฉลี่ย 4.05 อันดับสาม คือ ด้านหลักความโปร่งใส ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.00
อันดับสี่ หลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.73 อันดับห้า คือ ด้านความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ย 3.71 และอันดับหก
คือ ด้านนิติธรรม มีค่าเฉลี่ย 3.70 ตามลำดับ ผลจากการทดสอบการเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็น
ของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า

บุคลากรที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลัก ธรรมชาติขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา รายได้ / เดือน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ .05 ดำรงตำแหน่งไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านหลักความคุ้มค่ามีความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้าน หลักความคุ้มค่ามีความคิดเห็นของบุคลากรต่อ การบริหารงานตามหลักธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ .05

ระวินทร์ตรา ตันจรรย์านนท์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมชาติของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 52.30 มีอายุ 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.60 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 38.40 และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 35.70 และพบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน 2) ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มตัวอย่างต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน 3) การนำหลักธรรมชาติมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการการบริหารงานของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม ได้ดังนี้ รมงคลให้ผู้บริหารและบุคลากรของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ใช้หลักธรรมชาติในการบริหารงานภายในองค์กรอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายมีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นสายลักษณะอักษร และสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมได้ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ มีความโปร่งใสตรวจสอบได้พัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วีระ หาญกัน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) โดยด้านที่นำมาใช้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.59$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการนำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.57$) ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.51$) และด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมีอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.48$) และด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.41$) สำหรับข้อเสนอแนะ 1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการนำหลักการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรและ 2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านของผลสัมฤทธิ์จากการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรโดยเฉพาะองค์กรที่ประสบผลสำเร็จจากการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้เพื่อเป็นต้นแบบหรือองค์กรตัวอย่างให้กับองค์กรอื่น ๆ

ณรงค์คาร พึ่งพร้อม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขนาดกลางขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี องค์การบริหารส่วนตำบลควรใช้อำนาจของกฎหมายระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ควรหาแนวทางดำเนินการจัดซื้อ - จัดจ้าง โดยมุ่งเน้นให้เกิดความประหยัดงบประมาณ และคุ้มค่าที่สุด และควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับธรรมาภิบาลให้แก่บุคลากรทุกระดับ

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Blumel (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ความร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) พบว่า หลักธรรมาภิบาลมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศของนักสังคมสงเคราะห์ต่าง ๆ ส่วนปัจจัยอื่นที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมมือกัน ระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา ก็คือ การปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล

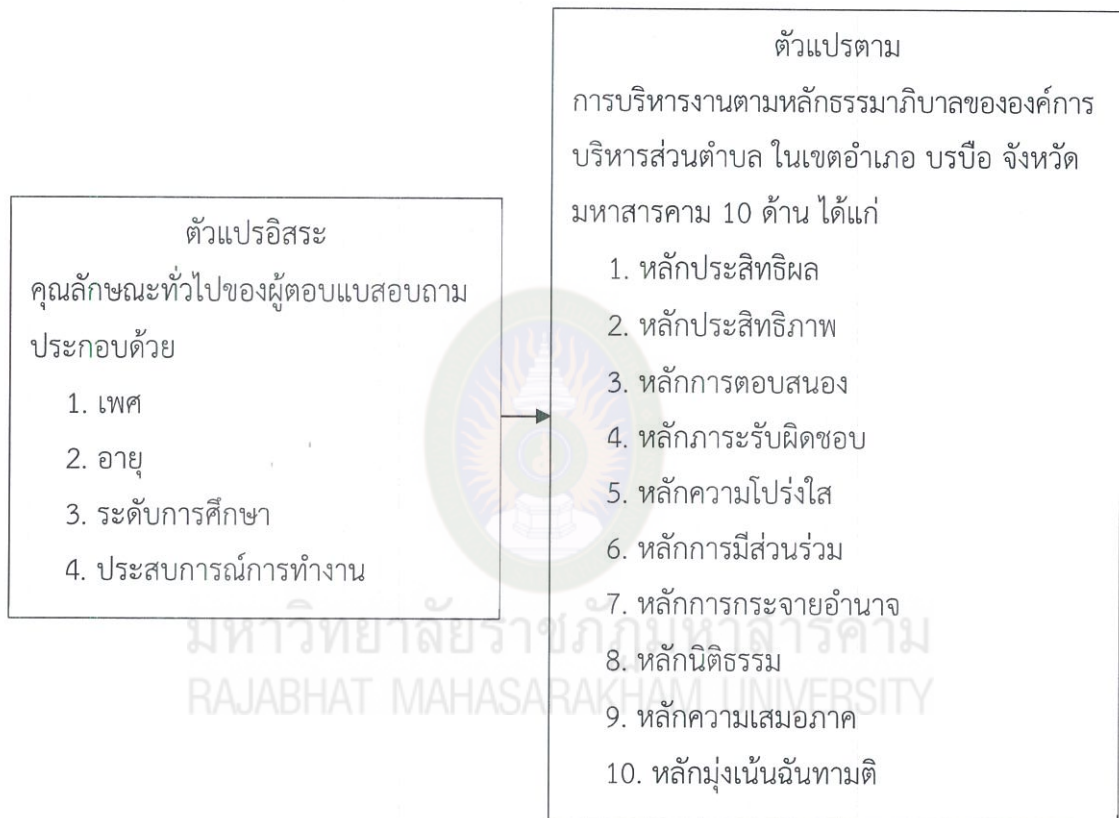
Clarke (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนาการปกครองระบบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่จริงจัง มีการปรับตัวโนการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นการใช้ หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

Azmat (2002) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Good Governance and Market - Based A Study of Bangladesh ธรรมาภิบาลและการตลาด กรณีศึกษาประเทศบังคลาเทศ ผลการวิจัย พบว่า ธรรมาภิบาลได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อใช้พัฒนาประเทศกำลังพัฒนา ตัวชี้วัดทั้ง 6 อย่าง ของหลักธรรมาภิบาลทำให้ทราบว่าธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดซึ่งหลักการเหล่านี้กระจายไปทั่ว โดยเฉพาะหลักความรับผิดชอบหลักการทำให้เกิดเสถียรภาพทางการเมือง การลดการละเมิดสิทธิมนุษยชน การเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาล การมีหลักนิติธรรมที่ใช้ควบคุมการคอร์รัปชัน การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การขาดธรรมาภิบาลส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและความยั่งยืนและนอกจากนั้นแล้วก็ยังพบอีกว่าปัญหาหลาย ๆ อย่างนี้ ก็เกิดมาจากขาดหลักนิติธรรมและการควบคุมตรวจสอบการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ และรวมถึงการนำหลักทั้ง 6 ประการของธรรมาภิบาล

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่า การบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมต้องอาศัยหลักการบริหารต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีภารกิจที่มีลักษณะเฉพาะ โดยมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหาร เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และความคุ้มค่า ที่กล่าวมานี้ตรงกับองค์ประกอบในหลักธรรมาภิบาลทั้งสิ้น ซึ่งได้มีผู้สนใจพยายามศึกษาหาสภาพปัญหาการบริหารและแนวทางแก้ไขโดยใช้หลักการต่าง ๆ ในการบริหารกับประสิทธิภาพของงานมาอย่างต่อเนื่องทุกสมัย

2.8 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด หลักธรรมาภิบาล 10 ด้าน ตามหลักของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2552) ดังนี้

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 674 คน (สำนักงานท้องถิ่นอำเภอบรบือ, 2562)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขต อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยการใช้สูตรการคำนวณของ (Yamane, 1973, p. 727) ได้ จำนวน 251 คน

สูตร
$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2} \quad (3 - 1)$$

จากสูตร n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกินได้ไม่เกิน .05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{674}{1 + 674(0.05)^2} \\ &= 251 \end{aligned}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม คือ 251 คน การหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 251 คน จากประชากรทั้งหมด 674 คน ตามตารางดังนี้

ตาราง 3.1 ขนาดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
บรรพือ จังหวัดมหาสารคาม

องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
องค์การบริหารส่วนตำบลกำพี้	42	16
องค์การบริหารส่วนตำบลดอนงิ้ว	27	10
องค์การบริหารส่วนตำบลบรรพือ	62	23
องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อใหญ่	63	23
องค์การบริหารส่วนตำบลบัวมาศ	32	12
องค์การบริหารส่วนตำบลยาง	36	13
องค์การบริหารส่วนตำบลวังไชย	43	16
องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่	44	16
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองคูขาด	34	13
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก	50	19
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองม่วง	45	17
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสิม	41	15
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโก	54	20
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนราษี	42	16
องค์การบริหารส่วนตำบลโนนแดง	59	22
รวม	674	251

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด และเป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยผู้วิจัยได้แบ่งระดับความคิดเห็นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เป็นคำถามชนิดปลายเปิด

3.2.2 แบบสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

3.2.2.1 การบริหารงานตามหลักประสิทธิผล

3.2.2.2 การบริหารงานตามหลักประสิทธิภาพ

3.2.2.3 การบริหารงานตามหลักการตอบสนอง

3.2.2.4 การบริหารงานตามหลักภาระรับผิดชอบ

3.2.2.5 การบริหารงานตามหลักความโปร่งใส

3.2.2.6 การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม

3.2.2.7 การบริหารงานตามหลักการกระจายอำนาจ

3.2.2.8 การบริหารงานตามนิติธรรม

3.2.2.9 การบริหารงานตามหลักความเสมอภาค

3.2.2.10 การบริหารงานตามหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

3.3 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 แบบสอบถาม กำหนดขั้นตอน ดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยทำการศึกษารายละเอียดจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

3.3.1.2 ร่างแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์และองค์ประกอบของการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

3.3.1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม และความถูกต้อง

3.3.1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญให้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ในด้านเนื้อหา ภาษา การวัดผลและประเมินผล โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruency หรือ IOC) โดยกำหนดให้มีคะแนน ดังนี้

สอดคล้อง ให้คะแนน + 1

ไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

ไม่สอดคล้อง ให้คะแนน - 1

1) ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 ขึ้นไป จึงถือว่าสามารถนำไปเป็นคำถามการวิจัยข้อคำถามงานวิจัยนี้ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1

2) ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.1) นางบุญเยี่ยม นาทองไชย วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ อภัยวงศ์ วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.3) รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมยไธสง วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

3.3.1.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 42 คน แล้วนำมาหาอำนาจจำแนกรายข้อด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับโดยรวม (Item Total Correlation) ได้ค่าเท่ากับ 0.277 - 0.862 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.93 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 102)

3.3.1.6 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ กำหนดขั้นตอน ดังนี้

3.3.2.1 กำหนดประเด็นสัมภาษณ์ตามกรอบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 ด้าน

3.3.2.2 ร่างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

3.3.2.3 นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแก้ไข และเสนอแนะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสมและถูกต้อง

3.3.2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้องเหมาะสม และครอบคลุมเนื้อหา

3.3.2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

3.4.1.1 ขอนหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถาม

3.4.1.2 ผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตอบแบบสอบถาม

3.4.1.3 ผู้วิจัย เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว จากนั้นจึงตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเอง มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

3.4.2.1 ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา ที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างทีละคน และเตรียมเครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึก และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

3.4.2.2 ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ตามหัวข้อที่กำหนดไว้และจดบันทึกคำให้สัมภาษณ์ พร้อมบันทึกเสียง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้อง

3.5.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form)

3.5.3 นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อตามวิธีการของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) ที่ผู้วิจัยประยุกต์ใช้เพียง 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก น้อย และน้อยที่สุด โดยให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, น. 100)

มากที่สุด กำหนดให้ 5 คะแนน

มาก กำหนดให้ 4 คะแนน

ปานกลาง กำหนดให้ 3 คะแนน

น้อย กำหนดให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด กำหนดให้ 1 คะแนน

3.5.4 แบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) ดังนี้ (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2552, น. 100)

1.00 - 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

1.81 - 2.60 หมายถึง น้อย

2.61 - 3.40 หมายถึง ปานกลาง

3.41 - 4.20 หมายถึง มาก

4.21 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) นำมาเรียบเรียงและจำแนก จากนั้นนำมาสร้างข้อสรุปของแต่ละคน โดยแยกเป็นด้าน ๆ ทั้ง 10 ด้าน

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบ ดังนี้

3.6.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปสถิตินี้ ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการวัดระดับเจตคติใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มาตราวัดแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553, น. 85) แบ่งค่าของคำตอบเป็น 5 ระดับ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ระดับคะแนนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม	เชิงลบ	เชิงบวก
มากที่สุด	1	5
มาก	2	4
ปานกลาง	3	3
น้อย	4	2
น้อยที่สุด	5	1

จากนั้น ทำการแบ่งช่วงระดับคะแนนด้วยวิธีการหาความกว้างของอันตรภาคชั้น (รังสรรค์ สิงห์เลิศ, 2552, น. 335) ออกเป็น 5 ช่วง เพื่อแปลความหมายจากผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\text{สูตร ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงที่ต้องการ}} \quad (3 - 2)$$

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จึงทำการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.18 - 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

3.6.3 สถิติทดสอบสมมติฐานการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

3.6.3.1 เปรียบเทียบเพศของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันสถิติที่ใช้ ได้แก่ t - test (Independent Samples)

3.6.3.2 เปรียบเทียบอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่โดย LSD (Least Significant Different)

3.6.4 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อเสนอแนะใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอโดยการพรรณนาความ

3.6.5 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดผลการวิจัย ไว้ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย
2. ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิจัย

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

เพื่อให้เข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอ
ผลการวิจัย ไว้ดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
F	แทน	การแจกแจงแบบ (F - Distribution)
t	แทน	สถิติที่ใช้ในการทดสอบ (t - Distribution)
Sig.	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ลำดับการนำเสนอผลการวิจัย

ลำดับการนำเสนอผลวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการวิจัย ไว้ตามลำดับขั้นตอนแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 4 ผลการวิจัยข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 5 ผลการวิจัยข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม

4.3 ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคุณลักษณะทั่วไปของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยวิธีการหาค่าความถี่ แล้วสรุปออกมาเป็นคำร้อยละ โดยข้อมูลที่ได้สามารถจำแนกได้ตามรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N = 251)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	87	34.66
1.2 หญิง	164	65.34
รวม	251	100.00
2. อายุ		
2.1 18 - 25 ปี	8	3.19
2.2 26 - 40 ปี	156	62.15
2.3 41 - 50 ปี	62	24.70
2.4 51 ปีขึ้นไป	25	9.96
รวม	251	100.00
3. การศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	20	7.97
3.2 ปริญญาตรี	173	68.92
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	58	23.11
รวม	251	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
4.1 ต่ำกว่า 1 ปี	4	1.59
4.2 1 - 5 ปี	73	29.08
4.3 5 - 10 ปี	77	30.68
4.4 10 ปีขึ้นไป	97	38.65
รวม	251	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 65.34 มีอายุระหว่าง 26 - 40 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 62.15 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 68.92 และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป มากสุด จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 38.65

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย ได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ หลักประสิทธิผล หลักประสิทธิภาพ หลักการตอบสนอง หลักการรับผิดชอบต่อหลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักการกระจายอำนาจ หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค และหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับการบริหารงาน
ด้านหลักประสิทธิผล	2.85	0.60	ปานกลาง
ด้านหลักประสิทธิภาพ	2.95	0.54	ปานกลาง
ด้านหลักการตอบสนอง	2.98	0.78	ปานกลาง
ด้านหลักการรับผิดชอบต่อ	2.93	0.53	ปานกลาง
ด้านหลักความโปร่งใส	2.88	0.41	ปานกลาง
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.15	0.71	ปานกลาง
ด้านหลักการกระจายอำนาจ	2.93	0.62	ปานกลาง
ด้านหลักนิติธรรม	3.01	0.47	ปานกลาง
ด้านหลักความเสมอภาค	2.79	0.58	ปานกลาง
ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	2.76	0.60	ปานกลาง
รวม	2.92	0.58	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.15$) รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.01$) ส่วนด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.76$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักประสิทธิผล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงานโดยมีการกำหนด แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์ได้	2.61	0.97	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายขององค์การ ให้บุคลากรทราบ	2.97	0.73	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีการติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการ ปฏิบัติ	2.97	0.83	ปานกลาง
รวม	2.85	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักประสิทธิผล โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 2. หน่วยงานมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายขององค์การให้บุคลากรทราบ ($\bar{X} = 2.97$) และข้อที่ 3. หน่วยงานมีการติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.97$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักประสิทธิภาพ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานอย่างชัดเจน	2.89	0.78	ปานกลาง
2. หน่วยงานใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน	3.15	0.92	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีการบริหารโดยการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสม กับภาระงานของหน่วยงาน ซึ่งมีการบริหารทรัพยากรต้นทุน และงบประมาณกับเหมาะสมกับองค์กร	2.80	0.70	ปานกลาง
รวม	2.95	0.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักประสิทธิภาพโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 2. หน่วยงานใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.15$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักการตอบสนอง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานมีการจัดทำกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ และขั้นตอน ที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีการประกาศ ให้ทราบทั่วทั้งองค์กร	2.91	0.94	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีแผนการดำเนินการ หรือขั้นตอนที่สามารถ สร้างความเชื่อมั่นและคาดหวังความสำเร็จได้	3.04	0.99	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีการกำหนดกระบวนการดำเนินงานที่ยืดหยุ่น ประโยชน์ของผู้มาติดต่อราชการเป็นหลัก ไม่สิ้นเปลือง ระยะทางและเวลาจนทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้มาติดต่อราชการ	2.98	0.95	ปานกลาง
รวม	2.98	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการตอบสนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อที่ 2. หน่วยงานมีแผนการดำเนินการ หรือขั้นตอนที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและคาดหวังความสำเร็จได้ ($\bar{X} = 3.04$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักภาวะ
รับผิดชอบ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานมีการบริหารงานตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้มีการประเมินผล และติดตามการดำเนินงาน อย่างมีความรับผิดชอบ	2.94	0.91	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานใส่ใจต่อปัญหา ที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไข	2.84	0.63	ปานกลาง
3. หน่วยงานรับผิดชอบต่อผลกระทบที่มาจากการบริหารงาน	3.01	0.71	ปานกลาง
รวม	2.93	0.75	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักภาวะรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด คือ ข้อที่ 3. หน่วยงานรับผิดชอบต่อผลกระทบที่มาจากการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.01$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักความโปร่งใส

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความชัดเจนและโปร่งใ ยี่ดถือตามระเบียบเป็นเกณฑ์ สามารถตรวจสอบได้	3.01	0.55	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ และมีคณะกรรมการเพื่อเป็นองค์ประกอบ ในการพิจารณา	2.68	0.47	ปานกลาง
3. หน่วยงานมีระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการประเมินผลงาน ของบุคลากรที่ชัดเจน	2.94	0.74	ปานกลาง
รวม	2.88	0.57	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวม อยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด คือ ข้อที่ 1. หน่วยงานมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความชัดเจนและโปร่งใส ยี่ดถือตามระเบียบ
เป็นเกณฑ์ สามารถตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.01$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักการมีส่วนร่วม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน	3.12	0.70	ปานกลาง
2. หน่วยงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาและเห็นชอบ ขั้นตอน หรือกระบวนการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบของคุณภาพ ประสิทธิภาพ	3.16	0.76	ปานกลาง
3. รับฟังและนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาดำเนินการ อย่างรวดเร็ว และเต็มความสามารถ	3.16	0.87	ปานกลาง
รวม	3.15	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2. หน่วยงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาและเห็นชอบขั้นตอน หรือกระบวนการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบของคุณภาพ ประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.16$) และข้อที่ 3. รับฟังและนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาดำเนินการอย่างรวดเร็ว และเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.16$)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักการกระจายอำนาจ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. หน่วยงานมีโครงสร้างของหน่วยงานที่เชื่อมต่อกัน ในการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา	3.01	0.91	ปานกลาง
2. ผู้บริหารในหน่วยงาน มีการมอบอำนาจในการตัดสินใจ การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสมและคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน	2.86	0.71	ปานกลาง
รวม	2.93	0.81	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการกระจายอำนาจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 1. หน่วยงานมีโครงสร้างของหน่วยงานที่เชื่อมต่อกันในการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.01$)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักนิติธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. ผู้บริหารในหน่วยงาน บริหารจัดการด้วยความเป็นธรรม โดยใช้หลักนิติธรรม	2.83	0.54	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีการบริหารงาน การเงินและทรัพยากร เป็นไปตามระเบียบราชการ	3.12	0.94	ปานกลาง
3. กฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความชัดเจนเป็นไปได้อย่างสูงในทางปฏิบัติ	3.07	0.85	ปานกลาง
รวม	3.01	0.78	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2. หน่วยงานมีการบริหารงาน การเงินและทรัพยากรเป็นไปตามระเบียบราชการ ($\bar{X} = 3.12$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักความเสมอภาค

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน โดยเท่าเทียมกัน	2.77	0.93	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญเร่งด่วน ในการพัฒนาหน่วยงาน และปฏิบัติตามแผนงาน	2.63	0.72	ปานกลาง
3. หน่วยงานปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคไม่เลือก ปฏิบัติ	2.97	0.99	ปานกลาง
รวม	2.79	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความเสมอภาค โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 3. หน่วยงานปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 2.97$)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การบริหารงาน
1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการ พิจารณาและเสนอมติอันที่จะก่อให้เกิดผลกระทบโดยภาพรวม	2.78	0.89	ปานกลาง
2. หน่วยงานมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญโดยใช้ฉันทามติ (ที่ไม่ขัด ต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ) โดยให้ถือปฏิบัติทุกคน เท่าเทียมกัน	2.74	0.83	ปานกลาง
รวม	2.76	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการพิจารณาและเสนอมติอันที่จะก่อให้เกิดผลกระทบโดยภาพรวม ($\bar{X} = 2.78$)

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ทำงาน

ผู้วิจัย ได้นำผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามตอนที่ 1 และ 2 จำแนก ตามเพศ ใช้ t - test (Independent) Sample จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ทำงาน ใช้ F - test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณี พบว่า มีความแตกต่างผู้วิจัยจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธี LSD. (Least Significant Different) ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ชาย		หญิง		t	Sig.
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักประสิทธิผล	2.79	0.61	2.88	0.60	-1.21	.23
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	2.99	0.58	2.92	0.52	.92	.36
3. ด้านหลักการตอบสนอง	3.02	0.80	2.96	0.77	.60	.55
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	3.02	0.55	2.88	0.51	1.97	.05*
5. ด้านหลักความโปร่งใส	2.95	0.41	2.83	0.41	2.22	.03*
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.21	0.70	3.11	0.71	.99	.32
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	2.96	0.68	2.92	0.59	.51	.61
8. ด้านหลักนิติธรรม	2.95	0.53	3.03	0.44	-1.21	.23
9. ด้านหลักความเสมอภาค	2.92	0.61	2.72	0.55	2.58	.01**
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	2.79	0.67	2.74	0.56	.62	.53
รวม	2.96	0.61	2.90	0.57	-1.67	.09

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต

อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความเสมอภาค นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	2.96	3.00	0.99	2.76	0.04*
	ภายในกลุ่ม	88.40	247.00	0.36	-	-
	รวม	91.36	250.00	-	-	-
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.82	3.00	0.61	2.12	0.10
	ภายในกลุ่ม	70.88	247.00	0.29	-	-
	รวม	72.70	250.00	-	-	-
3. ด้านหลักการตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	1.14	3.00	0.38	0.62	0.60
	ภายในกลุ่ม	151.63	247.00	0.61	-	-
	รวม	152.78	250.00	-	-	-
4. ด้านหลักภาระรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	1.85	3.00	0.62	2.25	0.08
	ภายในกลุ่ม	67.90	247.00	0.27	-	-
	รวม	69.76	250.00	-	-	-
5. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.10	3.00	0.37	2.17	0.09
	ภายในกลุ่ม	41.66	247.00	0.17	-	-
	รวม	42.76	250.00	-	-	-
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	1.09	3.00	0.36	0.73	0.54
	ภายในกลุ่ม	123.33	247.00	0.50	-	-
	รวม	124.42	250.00	-	-	-
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	2.73	3.00	0.91	2.38	0.07
	ภายในกลุ่ม	94.12	247.00	0.38	-	-
	รวม	96.85	250.00	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.72	3.00	0.57	2.62	0.05*
	ภายในกลุ่ม	53.94	247.00	0.22	-	-
	รวม	55.66	250.00	-	-	-
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	0.94	3.00	0.31	0.93	0.42
	ภายในกลุ่ม	82.71	247.00	0.33	-	-
	รวม	83.64	250.00	-	-	-
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	0.75	3.00	0.25	0.69	0.56
	ภายในกลุ่ม	88.92	247.00	0.36	-	-
	รวม	89.67	250.00	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.60	3.00	0.20	2.83	0.04*
	ภายในกลุ่ม	17.37	247.00	0.07	-	-
	รวม	17.97	250.00	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านหลักประสิทธิผล และ ด้านหลักนิติธรรมนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบว่าความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Different) ดังนี้

ตารางที่ 4.15 ผลการวิจัยรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	18 - 25 ปี	26 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.97	2.89	3.00	2.92
18 - 25 ปี	2.97	-	0.08	-0.03	0.05
26 - 40 ปี	2.89	-	-	-0.11*	-0.03
41 - 50 ปี	3.00	-	-	-	0.08
51 ปีขึ้นไป	2.92	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Different) พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 26 - 40 ปี มีความคิดเห็นน้อยกว่า บุคลากรที่มีอายุ ระหว่าง 41 - 50 ปี

ตารางที่ 4.16 ผลการวิจัยรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักประสิทธิผล
จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	18 - 25 ปี	26 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		2.38	2.81	2.96	2.93
18 - 25 ปี	2.38	-	-0.43*	-0.58*	-0.55*
26 - 40 ปี	2.81	-	-	-0.15	-0.12
41 - 50 ปี	2.96	-	-	-	0.03
51 ปีขึ้นไป	2.93	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักประสิทธิผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD (Least Significant Different) พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันได้แก่ บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี มีความคิดเห็น น้อยกว่า บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 26 - 40 ปี, 41 - 50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.17 ผลการวิจัยรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	18 - 25 ปี	26 - 40 ปี	41 - 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
		3.00	2.96	3.15	2.96
18 - 25 ปี	3.00	-	0.04	-0.15	0.04
26 - 40 ปี	2.96	-	-	-0.19*	0.00
41 - 50 ปี	3.15	-	-	-	0.19
51 ปีขึ้นไป	2.96	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านหลักนิติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Different) พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันได้แก่ บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 26 - 40 ปี มีความคิดเห็นน้อยกว่า บุคลากร ที่มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอปรือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	0.48	2.00	0.24	0.65	0.52
	ภายในกลุ่ม	90.88	248.00	0.36	-	-
	รวม	91.36	250.00	-	-	-
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	0.23	2.00	0.12	0.40	0.67
	ภายในกลุ่ม	72.48	248.00	0.29	-	-
	รวม	72.70	250.00	-	-	-
3. ด้านหลักการตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	0.63	2.00	0.31	0.51	0.60
	ภายในกลุ่ม	152.15	248.00	0.61	-	-
	รวม	152.78	250.00	-	-	-
4. ด้านหลักการรับผิดชอบต่อ	ระหว่างกลุ่ม	0.13	2.00	0.06	0.22	0.80
	ภายในกลุ่ม	69.63	248.00	0.28	-	-
	รวม	69.76	250.00	-	-	-
5. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2.00	0.13	0.77	0.47
	ภายในกลุ่ม	42.49	248.00	0.17	-	-
	รวม	42.76	250.00	-	-	-
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	2.65	2.00	1.32	2.70	0.07
	ภายในกลุ่ม	121.77	248.00	0.49	-	-
	รวม	124.42	250.00	-	-	-
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	0.57	2.00	0.29	0.73	0.48
	ภายในกลุ่ม	96.28	248.00	0.39	-	-
	รวม	96.85	250.00	-	-	-
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.07	2.00	0.04	0.16	0.85
	ภายในกลุ่ม	55.58	248.00	0.22	-	-
	รวม	55.66	250.00	-	-	-
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	0.46	2.00	0.23	0.69	0.50
	ภายในกลุ่ม	83.18	248.00	0.34	-	-
	รวม	83.64	250.00	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	ระหว่างกลุ่ม	0.03	2.00	0.01	0.04	0.96
	ภายในกลุ่ม	89.64	248.00	0.36	-	-
	รวม	89.67	250.00	-	-	-
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.11	2.00	0.06	0.79	0.46
	ภายในกลุ่ม	17.86	248.00	0.07	-	-
	รวม	17.97	250.00	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ
บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามประสพการณ์
การทำงาน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านหลักประสิทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	1.08	3.00	0.36	0.98	0.40
	ภายในกลุ่ม	90.28	247.00	0.37	-	-
	รวม	91.36	250.00	-	-	-
2. ด้านหลักประสิทธิภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5.36	3.00	1.79	6.56	0.00**
	ภายในกลุ่ม	67.34	247.00	0.27	-	-
	รวม	72.70	250.00	-	-	-
3. ด้านหลักการตอบสนอง	ระหว่างกลุ่ม	0.70	3.00	0.23	0.38	0.77
	ภายในกลุ่ม	152.08	247.00	0.62	-	-
	รวม	152.78	250.00	-	-	-
4. ด้านหลักการรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	0.40	3.00	0.13	0.48	0.70
	ภายในกลุ่ม	69.35	247.00	0.28	-	-
	รวม	69.76	250.00	-	-	-
5. ด้านหลักความโปร่งใส	ระหว่างกลุ่ม	1.35	3.00	0.45	2.69	0.05*
	ภายในกลุ่ม	41.40	247.00	0.17	-	-
	รวม	42.76	250.00	-	-	-
6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	ระหว่างกลุ่ม	3.48	3.00	1.16	2.37	0.07
	ภายในกลุ่ม	120.94	247.00	0.49	-	-
	รวม	124.42	250.00	-	-	-
7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ	ระหว่างกลุ่ม	1.81	3.00	0.60	1.57	0.20
	ภายในกลุ่ม	95.04	247.00	0.38	-	-
	รวม	96.85	250.00	-	-	-
8. ด้านหลักนิติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.00	3.00	0.33	1.51	0.21
	ภายในกลุ่ม	54.66	247.00	0.22	-	-
	รวม	55.66	250.00	-	-	-
9. ด้านหลักความเสมอภาค	ระหว่างกลุ่ม	2.35	3.00	0.78	2.38	0.07
	ภายในกลุ่ม	81.30	247.00	0.33	-	-
	รวม	83.64	250.00	-	-	-

(ต่อ)

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ	0.09	3.00	0.03	0.43	0.73	-
	88.01	247.00	0.07	-	-	-
	89.67	250.00	-	-	-	-
รวม	0.09	3.00	0.03	0.43	0.73	-
	17.88	247.00	0.07	-	-	-
	17.97	250.00	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านหลักประสิทธิภาพ และ ด้านหลักความโปร่งใส นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยรวม ด้วยวิธี LSD. (Least Significant Different) ดังนี้

ตารางที่ 4.20 ผลการวิจัยรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านประสิทธิภาพ
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 1 ปี	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		3.08	2.71	3.05	3.02
ต่ำกว่า 1 ปี	3.08	-	0.37	0.03	0.06
1 - 5 ปี	2.71	-	-	-0.33*	-0.31*
6 - 10 ปี	3.05	-	-	-	0.03
10 ปีขึ้นไป	3.02	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Different)
พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี มีความคิดเห็นน้อยกว่า
บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.21 ผลการวิจัยรายคู่เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านความโปร่งใส
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

อายุ	ค่าเฉลี่ย	ต่ำกว่า 1 ปี	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	10 ปีขึ้นไป
		2.58	2.78	2.92	2.92
ต่ำกว่า 1 ปี	2.58	-	-0.20	-0.34	-0.34
1 - 5 ปี	2.78	-	-	-0.14*	-0.14*
6 - 10 ปี	2.92	-	-	-	0.00
10 ปีขึ้นไป	2.92	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ด้านความโปร่งใส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Different)
พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันได้แก่ บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 1 - 5 ปี มีความคิดเห็น
น้อยกว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงาน 6 - 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม

การแสดงความความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม รายละเอียดดังตาราง 4.22

ตาราง 4.22 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้ตอบ / ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวนคน (n = 251)	ร้อยละ
1. ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	162	64.54
2. ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	89	35.46
รวม	251	100

จากตาราง 4.22 พบว่า ในจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 251 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 64.54 ส่วนที่เหลือ จำนวน 89 คน เป็นผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด คิดเป็นร้อยละ 35.46 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตาราง 4.23 จำนวนความถี่ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอเบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความถี่
1. หลักประสิทธิผล	
1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน	34
1.2 ควรกำกับดูแลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ	31
1.3 ควรจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	28
1.4 ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้	24
1.5 ควรเน้นการควบคุมตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมาย	24
1.6 ควรมีการติดตามทบทวนแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ	12
2. หลักประสิทธิภาพ	
2.1 ควรมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน	35
2.2 ควรส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร	31
2.3 ควรมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ รวมถึงประชาชนในพื้นที่ที่มีการประหยัดในการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	28
2.4 ควรยกเลิกภารกิจที่อาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และสิ้นเปลืองงบประมาณ	26
2.5 ควรปรับปรุงการให้บริการประชาชน	15
2.6 ผู้บริหารควรจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่	13
2.6 ผู้บริหารควรจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่	10
3. หลักการตอบสนอง	
3.1 บุคลากรควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจ และเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	50
3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามมาตรฐานและมีนโยบายที่ชัดเจน	35
3.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจงและสร้างแนวทางให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น เปิดเผยและจริงใจ	25

(ต่อ)

ตาราง 4.23 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความถี่
3.4 องค์กรควรมีการเอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน จัดให้มีการบริการสาธารณะ อย่างมีคุณภาพเป็นธรรมและทั่วถึง	22
3.5 เจ้าหน้าที่ขององค์กรควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานใส่ใจต่อปัญหา ที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะแก้ไข	20
3.6 ควรมีการจัดระบบการร้องเรียนให้มีประสิทธิผล	10
4. หลักการะรับผิดชอบ	
4.1 ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่	41
4.2 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนที่มีความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว	37
4.3 บุคลากรควรตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายหรือตามกฎหมาย	28
4.4 ผู้บริหารควรมีการสร้าง ความพึงพอใจและแรงจูงใจให้บุคลากร มีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นต่อหน้าที่และตั้งใจให้บริการประชาชน	25
4.5 องค์กรบริหารส่วนตำบลต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแผนการดำเนินงาน แต่ละแผนงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น	20
5. หลักความโปร่งใส	
5.1 ผู้บริหารควรจะแถลงนโยบายการบริหารงานทุกครั้งที่มีการประชุมสภา หรือประชุมหมู่บ้านขององค์กรบริหารส่วนตำบล และชี้แจงการใช้จ่าย งบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนรับทราบ	42
5.2 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชน รับทราบได้ในหลายช่องทาง	31
5.3 ควรจัดระบบของการร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และยึดกฎระเบียบ ข้อบังคับเป็นหลัก	27
5.4 ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจากผู้แทนประชาชนเข้าร่วม ในการจัดซื้อ / จัดจ้าง	24
5.5 ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ อย่างชัดเจน	24

ตาราง 4.23 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความถี่
6. หลักการมีส่วนร่วม	
6.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติให้มากขึ้น	59
6.2 ควรรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย	42
6.3 ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินการวางแผนพัฒนา	30
6.4 สร้างความรู้ความเข้าใจและเสริมสร้างกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน	25
7. หลักการกระจายอำนาจ	
7.1 ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	51
7.2 ผู้บริหารควรมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสม	36
7.3 ผู้บริหารควรสั่งการหรือมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน	33
8. หลักนิติธรรม	
8.1 บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำต้องมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	63
8.2 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรใช้อำนาจของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม	25
8.3 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดอบรมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง	24
8.4 ควรมีการชี้แจงแนะนำแนวทางการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ให้มีความเข้าใจตรงกัน	20

ตาราง 4.23 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	จำนวนความถี่
9. หลักความเสมอภาค	
9.1 ให้ความเสมอภาค และซื่อสัตย์ในการขอรับบริการอย่างจริงจัง และเสมอภาคทั่วทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ	43
9.2 ผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติงานตามสายงานและการมอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับ	36
9.3 ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	33
9.4 ลงมติในเรื่องต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้องควรมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน	30
9.5 ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน	16
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ	
10.1 จัดการประชุมเพื่อปรึกษา เสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างเปิดใจ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหา	35
10.2 ควรมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญโดยใช้ฉันทามติ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบ ปฏิบัติ โดยให้ถือปฏิบัติเท่าเทียมกัน	35
10.3 ควรมีการบริหารงานโดยยึดหลักฉันทามติให้มากกว่าเดิม	25

จากตาราง 4.23 พบว่า การวิเคราะห์ความถี่ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอศรีบรีอ จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

1. ด้านหลักประสิทธิผล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวางแผน การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน (ความถี่ 34) ควรกำกับดูแลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ (ความถี่ 31) ควรจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน (ความถี่ 28) ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ (ความถี่ 24) ควรเน้นการควบคุมตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมาย (ความถี่ 24) และควรมีการติดตามทบทวนแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ (ความถี่ 12)

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ คือ ควรมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน (ความถี่ 35) ควรส่งเสริมบุคลากร

ให้เข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร (ความถี่ 35) ควรมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ รวมถึงประชาชนในพื้นที่ที่มีการประหยัดในการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและ เกิดประโยชน์สูงสุด (ความถี่ 33) ควรยกเลิกภารกิจที่อาจก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน และสิ้นเปลืองงบประมาณ (ความถี่ 25) ควรปรับปรุงการให้บริการประชาชน (ความถี่ 23) และผู้บริหาร ควรจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ (ความถี่ 10)

3. ด้านหลักการตอบสนอง คือ บุคลากรควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจและเป็นไปตามระยะเวลาที่ กำหนด (ความถี่ 50) องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามมาตรฐานและมโนปบทย ที่ชัดเจน (ความถี่ 35) ควรมีการจัดระบบการร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ (ความถี่ 25) องค์การควรมีการ เอาใจใส่ต่อปัญหาชุมชน จัดให้มีการบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพเป็นธรรมและทั่วถึง (ความถี่ 22) เจ้าหน้าที่ขององค์การควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและพร้อมที่จะแก้ไข (ความถี่ 20) และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจงและสร้างแนวทางให้ประชาชนเกิดความ เชื่อมั่น เปิดเผยและจริงใจ (ความถี่ 10)

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ คือ ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการ ปฏิบัติหน้าที่ (ความถี่ 41) องค์การบริหารส่วนตำบลควรใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนที่มีความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว (ความถี่ 37) บุคลากรควรตระหนักถึงอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย หรือตามกฎหมาย (ความถี่ 28) องค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในแผนการ ดำเนินงานแต่ละแผนงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ความถี่ 25) และผู้บริหารควรมีการสร้าง ความพึงพอใจและ แรงจูงใจให้บุคลากรมีความเอาใจใส่ กระตือรือร้นต่อหน้าที่และตั้งใจให้บริการประชาชน (ความถี่ 20)

5. ด้านหลักความโปร่งใส คือ ควรมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารและมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบอย่าง ชัดเจน (ความถี่ 42) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้ประชาชนรับทราบได้ในหลายช่องทาง (ความถี่ 31) ควรจัดระบบของการร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และยึดกฎระเบียบข้อบังคับเป็นหลัก (ความถี่ 27) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มาจาก ผู้แทนประชาชนเข้าร่วมในการจัดซื้อ / จัดจ้าง (ความถี่ 24) ผู้บริหารควรจะแถลงนโยบายการบริหาร งานทุกครั้งที่มีการประชุมสภาฯ หรือประชุมหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล และชี้แจงการใช้ จ่ายงบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนรับทราบ (ความถี่ 24)

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้ มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติ ให้มากขึ้น (ความถี่ 59) ควรรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย (ความถี่ 42) ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการดำเนินการวางแผนพัฒนา (ความถี่ 30) และสร้างความรู้ความเข้าใจ และเสริมสร้างกระบวนการ การมีส่วนร่วมของประชาชน (ความถี่ 25)

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ คือ ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (ความถี่ 51) ผู้บริหารควรมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสม (ความถี่ 36) และผู้บริหารควรสั่งการหรือมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานในการปฏิบัติงาน (ความถี่ 33)

8. ด้านหลักนิติธรรม คือ บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำต้องมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ความถี่ 63) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรใช้อำนาจของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม (ความถี่ 25) องค์กรบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดอบรมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 24) และควรมีการชี้แจงแนะนำแนวทางการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ให้มีความเข้าใจตรงกัน (ความถี่ 20)

9. ด้านหลักความเสมอภาค คือ ให้ความเสมอภาค และซื่อสัตย์ในการขอรับบริการอย่างจริงจัง และเสมอภาคทั่วทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ (ความถี่ 43) ผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติงานตามสายงานและการมอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับ (ความถี่ 36) ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง (ความถี่ 33) การลงมติในเรื่องต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้องควรมีสติในการแสดงความคิดเห็นที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน (ความถี่ 30) และผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน (ความถี่ 16)

10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ คือ จัดการประชุมเพื่อปรึกษา เสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างเปิดใจ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหา (ความถี่ 35) ควรมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญโดยใช้ฉันทามติ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบ ปฏิบัติ โดยให้ถือปฏิบัติเท่าเทียมกัน (ความถี่ 35) และควรมีการบริหารงานโดยยึดหลักฉันทามติให้มากกว่าเดิม (ความถี่ 25)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล สรุปผล และแปลความหมายของการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในแต่ละด้าน ต่อไปนี้

1. ด้านหลักประสิทธิผล

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...การดำเนินงาน กิจกรรม โครงการ บุคลากรยังขาดการพิจารณาการนำผลงานของกิจกรรม โครงการ ที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ดังนั้น กิจกรรม โครงการ ที่ดำเนินการจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์...”

(ศรวิษณุ ยุบลมูล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ และควรเน้นการควบคุมตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมาย...”

(วิชัย ลาดล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรนำการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ Results Based Management (RBM) มาปรับใช้ให้มากยิ่งขึ้น...”

(สมศักดิ์ พรมเดื่อ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรกำกับดูแลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชุมประชาคมในท้องถิ่น เพื่อทำการทบทวน แผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ผลกระทบในการดำรงชีวิตของประชาชน ได้อย่างถูกต้องตรงจุด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง...”

(จินตลิติต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนและกระตุ้นให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ

“...ควรส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร เพื่อให้บุคลากรได้ทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารควรจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่...”

(ศรวิษณุ ยุบลมูล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ มีการประหยัดในการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด...”

(วิชัย ลาดล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการปรับปรุง พัฒนาศักยภาพของบุคลากร ในสังกัดให้มีความรอบรู้เชื่อมโยงการพัฒนา เข้าใจระบบการบริหารภาครัฐ และสนองนโยบาย ของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนภูมิแสดงขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการประชาชนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อความสะดวกในการมาติดต่อ...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบล ควรมีการควบคุมงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน และให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(จินตลลิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดทรัพยากร...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

3. ด้านหลักการตอบสนอง

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามมาตรฐานและมีนโยบายที่ชัดเจน...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บุคลากรควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจ...”

(ศรวิษณุ ยุบลมูล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบล ควรออกสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ...”

(วิชัย ลาดล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บุคลากรควรดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว รัดกุม และรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารท้องถิ่นควรสอดส่องดูแลให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบริการสาธารณะปฏิบัติตามวิธีการและมาตรฐานตามที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจงและสร้างแนวทางให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น เปิดเผยและจริงใจ...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บุคลากรควรปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และปฏิบัติงานได้ความถูกต้อง รวดเร็ว...”

(จินตลลิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ

“...ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บุคลากรควรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้...”

(ศรวิษญ์ ยุบลมูล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บุคลากรทุกฝ่ายควรเอาใจใส่ กระตือรือร้นต่อหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน...”

(วิชัย ลาดล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน...”

(สมศักดิ์ พรหมเตื้อ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลและเชื่อมโยงการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างพนักงานส่วนตำบลกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรรับฟัง และนำข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนของผู้รับบริการไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ...”

(จินตลลิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ในกรณีมีการร้องเรียน / ร้องทุกข์ ควรมีการบันทึกเรื่องร้องเรียน / ร้องทุกข์ พร้อมดำเนินการและรายงานผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างรวดเร็ว...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

5. ด้านหลักความโปร่งใส

“...ควรมีการบริหารงานที่ชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบกฎเกณฑ์ และสามารถตรวจสอบได้...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบได้ในหลายช่องทาง...”

(ศรวิษณุ ยุบลมูล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดตามแผนงาน โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณได้...”

(วิชัย ลาดลาย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรเปิดเผยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงาน หรือข้อมูลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบตามสมควรแต่กรณี...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงาน ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบได้...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการรณรงค์ต่อต้านการคอร์รัปชั่นและการรับสินบนทุกประเภท...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บุคลากรจำเป็นต้องยึดถือเอาประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก สร้างความไว้วางใจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้เข้าถึงอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ...”

(จินตลิติต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินการจัดซื้อ / จัดจ้าง ด้วยความโปร่งใส...”

(จรรุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม

“...ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...มีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่...”

(ศรวิษณุ ยุบลมูล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ในการปฏิบัติงานควรรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย...”

(วิชัย ลาดคล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเสนอปัญหาและหน่วยงานได้นำปัญหามาพิจารณา เพื่อหาแนวทางแก้ไข...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรม โครงการที่นอกเหนือจากเวทีจัดประชาคม เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการเสนอปัญหา และความต้องการของประชาชน...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ทุกฝ่ายควรมีความร่วมมือในการปฏิบัติเงิน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างเท่าเทียมกัน...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเวทีประชุมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น...”

(จินตลลิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

7. หลักการกระจายอำนาจ

“...ควรปรับปรุงการบริหารงานบุคคลโดยแยกการเมืองออกจากการบริหารงานบุคคล...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย...”

(ศรวิษณุ ยุบลมุล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารควรมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสมและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรจัดทำโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน และผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการกระจายอำนาจที่แท้จริง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่การตัดสินใจและดำเนินงานประมาณ...”

(จินตลลิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการกระจายอำนาจโดยการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบการรักษา
ราชการ การปฏิบัติราชการแทน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการสาธารณะ...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

8. ด้านหลักนิติธรรม

“...บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำต้องมีการศึกษา
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(เล็ก ยุทธไกร, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...การให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติหน้าที่และการตัดสินใจตามหลักคุณธรรม...”

(ศรวิชญ์ ยุบลมุล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ในการปฏิบัติงานควรยึดตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และความถูกต้อง...”

(วิชัย ลาดล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารควรมีคุณธรรมประจำใจใช้เหตุผลและผลในการบริหารคน...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ควรเป็นไปตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่
โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหลัก...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรมีการเผยแพร่ข่าวสาร กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และหน้าที่
ของบุคลากรให้ทราบอย่างทั่วถึง...”

(จินตลิจิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความชัดเจน
มีความเป็นไปได้อย่างสูงในการนำไปปฏิบัติ...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

9. ด้านหลักความเสมอภาค

“...ให้ความเสมอภาค และซื่อสัตย์ในการขอรับบริการอย่างจริงจัง และเสมอภาคทั่วทุกคน
โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ...”

(ศรวิชญ์ ยุบลมุล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัด
ในสิ่งที่ถูกต้อง...”

(วิชัย ลาตล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติงาน
ตามสายงานและการมอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับ...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือก
ปฏิบัติ เช่น การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน...”

(วรรณิ บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...บริหารงานในองค์กรโดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง รณรงค์บุคลากรปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยความรับผิดชอบสร้างความชอบธรรมในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน
และปลูกจิตสำนึกด้านจิตอาสา...”

(จินตลิจิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...สร้างโอกาสในความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน
ในท้องถิ่นและสังคม โดยคำนึงสิทธิของพลเมืองเป็นหลัก...”

(จารุวรรณ ทับทิมไสย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

10. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ

“...จัดการประชุมเพื่อปรึกษา เสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกัน
อย่างเปิดใจ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหา...”

(ศรวิษณุ ยุบลมุล, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน ทุกระดับมีกระบวนการสรรหาหรือเลือกสรร โดยให้
บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ...”

(วิชัย ลาตล้าย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับ
การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างทั่วถึง...”

(สมศักดิ์ พรหมเตือ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...เมื่อมีปัญหาหรือมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ควรจัดให้มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกันของ
ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อหาทางออกร่วมกัน หากจุดร่วมที่ทุกคนเห็นพ้องกันให้เกิดประโยชน์ด้วยกัน
ทุกฝ่าย...”

(นิรันดร์ วิเศษสมบัติ, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ที่
รับผิดชอบ เพื่อเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงาน...”

(สุวรรณี บรรเทา, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

“...ตอบสนองต่อความต้องการประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลักแต่ต้องเป็นไปตามกฎหมาย
และระเบียบข้อปฏิบัติของราชการ...”

(จินตลิจิต ปันชัย, สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2563)

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในแต่ละด้านต่อไปนี้

1. ด้านหลักประสิทธิผล คือ

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวางแผน กาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1.2 การดำเนินงาน กิจกรรม โครงการ บุคลากรยังขาดการพิจารณาการนำผลงานของกิจกรรม โครงการที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย ดังนั้นกิจกรรม โครงการที่ดำเนินการจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์

1.3 ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้และควรเน้นการควบคุมตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมาย

1.4 ควรนำ การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ Results Based Management (RBM) มาปรับใช้ให้มากยิ่งขึ้น

1.5 ควรกำกับดูแลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ ผู้บริหารต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบล

1.6 ควรมีการประชุมประชาคมในท้องถิ่น เพื่อทำการทบทวนแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ผลกระทบในการดำรงชีวิตของประชาชนได้อย่างถูกต้องตรงจุด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

1.7 องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนและกระตุ้นให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

2. ด้านหลักประสิทธิภาพ คือ

2.1 ควรส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร เพื่อให้บุคลากรได้ทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2.2 ผู้บริหารควรจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

2.3 ควรมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่มีการประหยัดในการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสังกัดให้มีความรอบรู้เชื่อมโยงการพัฒนาเข้าใจระบบการบริหารภาครัฐ และสนองนโยบายของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ

2.5 ควรมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน

2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนภูมิแสดงขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการประชาชนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อความสะดวกในการมาติดต่อ

2.7 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการควบคุมงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.8 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดทรัพยากร

3. ด้านหลักการตอบสนอง คือ

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามมาตรฐานและมีนโยบายที่ชัดเจน บุคลากรควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจ

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรออกสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

3.3 บุคลากรควรดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว และรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน

3.4 ผู้บริหารท้องถิ่นควรสอดส่องดูแลให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบริการสาธารณะปฏิบัติตามวิธีการและมาตรฐานตามที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

3.5 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจงและสร้างแนวทางให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น เปิดเผยและจริงใจ

3.6 บุคลากรควรปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องรวดเร็ว

4. ด้านหลักการรับผิดชอบ คือ

4.1 ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรควรมีความรับผิดชอบต่อในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.2 บุคลากรทุกฝ่ายควรเอาใจใส่ กระตือรือร้นต่อหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

4.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลและเชื่อมโยงการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างพนักงานส่วนตำบลกับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

4.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรรับฟัง และนำข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนของผู้รับบริการไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ และในกรณีมีการร้องเรียน / ร้องทุกข์

4.5 ควรมีการบันทึกเรื่องร้องเรียน / ร้องทุกข์ พร้อมดำเนินการและรายงานผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างรวดเร็ว

5. ด้านหลักความโปร่งใส คือ

5.1 ควรมีการบริหารงานที่ชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบกฎเกณฑ์ และสามารถตรวจสอบได้

5.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบได้ในหลายช่องทาง เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดตามแผนงาน โครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณได้

5.3 ควรเปิดเผยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงาน หรือข้อมูลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบตามสมควรแต่กรณี

5.4 ควรปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงานที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบได้

5.5 ควรมีการรณรงค์ต่อต้านการคอร์รัปชันและการรับสินบนทุกประเภท บุคลากรจำเป็นต้องยึดถือเอาประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก สร้างความไว้วางใจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้เข้าถึงอย่างชัดเจนและสม่าเสมอ

5.6 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินการจัดซื้อ / จัดจ้าง ด้วยความโปร่งใส

6. ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ

6.1 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ

6.2 มีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ในการปฏิบัติงานควรรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเสนอปัญหาและหน่วยงานได้นำปัญหามาพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไข

6.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรม โครงการที่นอกเหนือจากเวทีจัดประชาคม เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน ทุกฝ่ายควรมีความร่วมมือในการปฏิบัติเงิน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน

6.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเวทีประชุมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น

6.5 องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย

อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

7. ด้านหลักการกระจายอำนาจ คือ

- 7.1 ควรปรับปรุงการบริหารงานบุคคลโดยแยกการเมืองออกจากการบริหารงานบุคคล
- 7.2 ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 7.3 ผู้บริหารควรมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสมและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน
- 7.4 ควรจัดทำโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน และผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง
- 7.5 ควรมีการกระจายอำนาจที่แท้จริง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่การตัดสินใจและด้านงบประมาณ
- 7.6 ควรมีการกระจายอำนาจโดยการมอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบการรักษาราชการ การปฏิบัติราชการแทน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการสาธารณะ

7. ด้านหลักนิติธรรม คือ

7.1 บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำต้องมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติหน้าที่และการตัดสินใจตามหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานควรยึดตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และความถูกต้อง

7.2 ผู้บริหารควรมีคุณธรรมประจำใจ ใช้เหตุผลและผลในการบริหารคน การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ควรเป็นไปตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหลัก

7.3 ควรมีการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ

7.4 ควรมีการเผยแพร่ข่าวสาร กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของบุคลากรให้ทราบอย่างทั่วถึง

7.5 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความชัดเจน มีความเป็นไปได้อย่างสูงในการนำไปปฏิบัติ

8. ด้านหลักความเสมอภาค คือ

8.1 ให้ความเสมอภาค และซื่อสัตย์ในการขอรับบริการอย่างจริงจัง และเสมอภาคทั่วทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

8.2 ควรยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

8.3 ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติงานตามสายงาน และการมอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับ

8.4 ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน บริหารงาน ในองค์กรโดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง

8.5 รมรณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ สร้างความชอบธรรมในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน และปลูกจิตสำนึกด้านจิตอาสา และสร้างโอกาสให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นและสังคม โดยคำนึงสิทธิของพลเมืองเป็นหลัก

9. ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ คือ

9.1 จัดการประชุมเพื่อปรึกษา เสนอแนะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างเปิดใจ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหา

9.2 ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงาน ทุกระดับมีกระบวนการสรรหาหรือเลือกสรร โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

9.3 ควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างทั่วถึง เมื่อมีปัญหา หรือมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น

9.4 ควรจัดให้มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อหาทางออก ร่วมกัน หากจุดร่วมที่ทุกคนเห็นพ้องกัน ให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย

9.5 ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงาน

9.6 ตอบสนองต่อความต้องการประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลักแต่ต้องเป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบข้อปฏิบัติของราชการ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ไว้ตามลำดับดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอ
บรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถ สรุปการวิจัย ดังนี้

5.1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 65.34
มีอายุระหว่าง 26 – 40 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 62.15 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน
173 คน คิดเป็นร้อยละ 68.92 และมีประสบการณ์การทำงาน 10 ปี ขึ้นไป มากสุด จำนวน 97 คน
คิดเป็นร้อยละ 38.65

5.1.2 ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ส่วนด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งสามารถสรุปเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

5.1.2.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ
ข้อที่ 2. หน่วยงานมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมายขององค์การให้บุคลากรทราบ และข้อที่ 3.
หน่วยงานมีการติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติ

5.1.2.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
คือ ข้อที่ 2. หน่วยงานใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
ที่เหมาะสมกับหน่วยงาน

5.1.2.3 ด้านหลักการตอบสนอง มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2. หน่วยงานมีแผนการดำเนินการ หรือขั้นตอนที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและคาดหวังความสำเร็จได้

5.1.2.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 3. หน่วยงานรับผิดชอบต่อผลกระทบที่มาจากการบริหารงาน

5.1.2.5 ด้านหลักความโปร่งใส มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 1. หน่วยงานมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบเป็นเกณฑ์สามารถตรวจสอบได้

5.1.2.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2. หน่วยงานให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณาและเห็นชอบขั้นตอน หรือกระบวนการปฏิบัติงานภายใต้กรอบของคุณภาพประสิทธิภาพ และข้อที่ 3. รับฟังและนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาดำเนินการอย่างรวดเร็ว และเต็มความสามารถ

5.1.2.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 1. หน่วยงานมีโครงสร้างของหน่วยงานที่เชื่อมต่อการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา

5.1.2.8 ด้านหลักนิติธรรม มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 2. หน่วยงานมีการบริหารงาน การเงินและทรัพยากร เป็นไปตามระเบียบราชการ

5.1.2.9 ด้านหลักความเสมอภาค มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 3. หน่วยงานปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติ

5.1.2.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ข้อที่ 1. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการพิจารณาและเสนอมติอันที่จะก่อให้เกิดผลกระทบโดยภาพรวม

5.1.3 การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ตามความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงาน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สรุปได้ดังนี้

5.1.3.1 จำแนกตามเพศ พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และ ด้านหลักความเสมอภาค นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.1.3.2 จำแนกตามอายุ พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักนิติธรรมนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.1.3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.1.3.4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านหลักประสิทธิภาพ และด้านหลักความโปร่งใส นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

5.1.4 ข้อเสนอแนะการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

5.1.4.1 ด้านหลักประสิทธิผล คือ หน่วยงานควรมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงานโดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้

5.1.4.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ คือ หน่วยงานควรมีการบริหารโดยการกำหนดบุคลากร ที่เหมาะสมกับภาระงานของหน่วยงานซึ่งมีการบริหารทรัพยากร ต้นทุนและงบประมาณ เหมาะสม กับองค์กร ควรมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบมีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และมอบหมายงาน อย่างชัดเจน

5.1.4.3 ด้านหลักการตอบสนอง คือ หน่วยงานควรมีการจัดทำกระบวนการปฏิบัติงาน อย่างมีระบบและขั้นตอนที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีการประกาศให้ทราบทั่วทั้งองค์กร ควรมีการ กำหนดกระบวนการดำเนินงานที่ยึดถือประโยชน์ของผู้มาติดต่อราชการเป็นหลัก ไม่สิ้นเปลืองระยะทาง และเวลา จนทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้มาติดต่อราชการ

5.1.4.4 ด้านหลักภาระรับผิดชอบ คือ หน่วยงานควรมีการบริหารงานตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีการประเมินผล และติดตามการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อ เจ้าหน้าที่ ควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไข

5.1.4.5 ด้านหลักความโปร่งใส คือ หน่วยงานควรมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคณะกรรมการเพื่อเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา ควรมีระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการประเมินผลงานของบุคลากรที่ชัดเจน

5.1.4.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไป มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณา และเห็นชอบขั้นตอน หรือกระบวนการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบของคุณภาพประสิทธิภาพ

5.1.4.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ คือ ผู้บริหารในหน่วยงาน ควรมีการมอบอำนาจ ในการตัดสินใจการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสมและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

5.1.4.8 ด้านหลักนิติธรรม คือ ผู้บริหารในหน่วยงาน ควรบริหารจัดการด้วยความ เป็นธรรม โดยใช้หลักนิติธรรม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความชัดเจน เป็นไปได้สูงในทางปฏิบัติ

5.1.4.9 ด้านหลักความเสมอภาค คือ หน่วยงานควรมีการกำหนดแผนปฏิบัติงาน ตามความสำคัญเร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงาน และปฏิบัติตามแผนงาน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ กับผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน โดยเท่าเทียมกัน

5.1.4.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ คือ หน่วยงานควรมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญ โดยใช้ฉันทามติ(ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ) โดยให้ถือปฏิบัติทุกคนเท่าเทียมกัน ผู้บริหาร ควรเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการพิจารณาและเสนอมติอื่นที่จะก่อให้เกิดผลกระทบ โดยภาพรวม

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ที่จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนา แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด มหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

5.1.5.1 ด้านหลักประสิทธิผล คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวางแผนการ ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การดำเนินงาน กิจกรรม โครงการ บุคลากร ยังขาดการพิจารณาการนำผลงานของกิจกรรม โครงการ ที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือ เป้าหมาย ดังนั้นกิจกรรม โครงการที่ดำเนินการจึงไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้และควรเน้นการควบคุมตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข ให้บรรลุเป้าหมาย ควรนำการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ Results Based Management (RBM) มาปรับใช้ ให้มากยิ่งขึ้น ควรกำกับดูแลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ ผู้บริหารต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและให้ความสำคัญในการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบล

ควรมีการประชุมประชาคมในท้องถิ่น เพื่อทำการทบทวนแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงปัญหา ผลกระทบในการดำรงชีวิตของประชาชนได้อย่างถูกต้องตรงจุด อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และองค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนและกระตุ้นให้มีการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

5.1.5.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ คือ ควรส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร เพื่อให้บุคลากรได้ทราบและเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ผู้บริหารควรจัดสรรตำแหน่งบุคลากรให้เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ ควรมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่มีการประหยัดในการใช้ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการปรับปรุง พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสังกัดให้มีความรอบรู้เชื่อมโยงการพัฒนาเข้าใจระบบการบริหารภาครัฐ และสนองนโยบายของผู้บริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนภูมิแสดงขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการประชาชนให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อความสะดวกในการมาติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการควบคุมงบประมาณให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงาน และให้เกิดประโยชน์สูงสุดและองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการลดขั้นตอนการปฏิบัติให้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อความสะดวกรวดเร็ว และประหยัดทรัพยากร

5.1.5.3 ด้านหลักการตอบสนอง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามมาตรฐาน และมีนโยบายที่ชัดเจน บุคลากรควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจ องค์การบริหารส่วนตำบลควรออกสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ บุคลากรควรดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน อย่างคล่องแคล่ว รัดกุม และรวดเร็ว ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ผู้บริหารท้องถิ่นควรสอดส่องดูแลให้ผู้ปฏิบัติงานด้านบริการสาธารณะ ปฏิบัติตามวิธีการและมาตรฐานตามที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการชี้แจง และสร้างแนวทางให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น เปิดเผยและจริงใจ และบุคลากรควรปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว

5.1.5.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ คือ ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่บุคลากรควรมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ บุคลากรทุกฝ่ายควรเอาใจใส่ กระตือรือร้นต่อหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ควรปลูกจิตสำนึกให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลและเชื่อมโยงการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างพนักงานส่วนตำบล กับฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก องค์การบริหารส่วนตำบลควรรับฟัง และนำข้อเสนอแนะ ข้อร้องเรียนของผู้รับบริการไปดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ

และในกรณีมีการร้องเรียน / ร้องทุกข์ ควรมีการบันทึกเรื่องร้องเรียน / ร้องทุกข์ พร้อมดำเนินการ และรายงานผลให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบอย่างรวดเร็ว

5.1.5.5 ด้านหลักความโปร่งใส คือ ควรมีการบริหารงานที่ชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบกฎเกณฑ์ และสามารถตรวจสอบได้ องค์กรการบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบได้ในหลายช่องทางเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถติดตามแผนงานโครงการ และการใช้จ่ายงบประมาณได้ ควรเปิดเผยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติงาน หรือข้อมูลการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบตามสมควรแต่กรณี ควรปรับปรุงระบบ และกลไกการทำงานที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบได้ ควรมีการรณรงค์ต่อต้านการคอร์รัปชันและการรับสินบนทุกประเภท บุคลากรจำเป็นต้องยึดถือเอาประโยชน์ของทางราชการเป็นหลักสร้างความไว้วางใจ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนได้เข้าถึงอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการดำเนินการจัดซื้อ / จัดจ้าง ด้วยความโปร่งใส

5.1.5.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม คือ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ มีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่ในการปฏิบัติงานควรรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเสนอปัญหาและหน่วยงานได้นำปัญหา มาพิจารณาเพื่อหาแนวทางแก้ไข องค์กรการบริหารส่วนตำบลควรจัดกิจกรรม โครงการที่นอกเหนือจากเวทีจัดประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน ทุกฝ่ายควรมีความร่วมมือในการปฏิบัติเงิน และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน องค์กรการบริหารส่วนตำบลควรจัดเวทีประชุมและเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และองค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548

5.1.5.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ คือ ควรปรับปรุงการบริหารงานบุคคลโดยแยก การเมืองออกจากการบริหารงานบุคคล ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสมและคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ควรจัดทำโครงสร้างการบริหารงานให้ชัดเจน และผู้บริหารควรมอบหมายงานให้เหมาะสมกับมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ควรมีการกระจายอำนาจที่แท้จริง โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่การตัดสินใจและด้านงบประมาณ และควรมีการกระจายอำนาจโดยการ

มอบหมายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบการรักษาราชการ การปฏิบัติราชการแทน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการสาธารณะ

5.1.5.8 ด้านหลักนิติธรรม คือ บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำต้องมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การให้ความเสมอภาคในการปฏิบัติหน้าที่และการตัดสินใจตามหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานควรยึดตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และความถูกต้อง ผู้บริหารควรมีคุณธรรมประจำใจใช้เหตุผลและผลในการบริหารคน การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ควรเป็นไปตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายหลัก ควรมีการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรมไม่เลือกปฏิบัติ ควรมีการเผยแพร่ข่าวสาร กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และหน้าที่ของบุคลากรให้ทราบอย่างทั่วถึง และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีความชัดเจน มีความเป็นไปได้สูงในการนำไปปฏิบัติ

5.1.5.9 ด้านหลักความเสมอภาค คือ ให้ความเสมอภาค และซื่อสัตย์ในการขอรับบริการอย่างจริงจัง และเสมอภาคทั่วทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ควรยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน และกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติงานตามสายงานและการมอบหมายงานตามสาย การบังคับบัญชาตามลำดับ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน บริหารงานในองค์กรโดยยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง รมรงค์บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ สร้างความชอบธรรมในการปฏิบัติงานให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน และปลูกจิตสำนึกด้านจิตอาสา และสร้างโอกาสในความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นและสังคม โดยคำนึงสิทธิของพลเมืองเป็นหลัก

5.1.5.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ คือ จัดการประชุมเพื่อปรึกษา เสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างเปิดใจ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหา ผู้ที่ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานทุกระดับมีกระบวนการสรรหาหรือเลือกสรร โดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างทั่วถึง เมื่อมีปัญหาหรือมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น ควรจัดให้มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อหาทางออกร่วมกันหาจุดร่วมที่ทุกคนเห็นพ้องกันให้เกิดประโยชน์ด้วยกันทุกฝ่าย ควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเป็นการพัฒนาการปฏิบัติงาน และรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดจากการปฏิบัติงาน และตอบสนองต่อความต้องการประชาชนส่วนใหญ่เป็นหลักแต่ต้องเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติของราชการ

5.2 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 สมมติฐานที่ 1 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้ให้ความสำคัญต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นหลักในการบริหารงาน รวมถึงบุคลากรที่ปฏิบัติงานปฏิบัติตามกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่งและหนังสือสั่งการอย่างเคร่งครัดและมีการยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย แต่ทั้งนี้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลยังอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 10 ด้าน เพื่อการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ สามารถตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระสุรศักดิ์ มหาปุณฺโณ (จันทบุตร) (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีแนวคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรวัดน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักความคุ้มค่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระวินทร์ตรา ตันจริยานนท์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงศ์คาร พึ่งพร้อม (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขนาดกลางขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.2 สมมติฐานที่ 2 บุคลากรในหน่วยงานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านหลักภาระรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส และ ด้านหลักความเสมอภาค นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านหลักประสิทธิภาพ และ ด้านหลักความโปร่งใส นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระสุรศักดิ์ มหาบุญโญ (จันทบุตร) (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ตำบลตะเคียนเลื่อน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน มีแนวคิด โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระไพฑูรย์ รตนโก (ศรีวิชา) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระอัครเดช จรณธมโม (เทพคำวงศ์) (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน วุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรวัดน์ หวังสวัสดิ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันและระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเมืองไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฌภัทร นิภารักษ์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า บุคลากรผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านหลักประสิทธิผล และด้านหลักนิติธรรมนอกนั้นไม่แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทูล คำแอ่น (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวัก้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระวีรินทร์รา ตันจรรย์านนท์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ด้านหลักประสิทธิผล องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดวางแผน การปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ควรกำกับดูแลเพื่อการรายงานผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำ

5.3.1.2 ด้านหลักประสิทธิภาพ ควรมีการใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน ควรส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อพัฒนาศักยภาพตามหลักสูตร

5.3.1.3 ด้านหลักการตอบสนอง บุคลากรควรบริการประชาชนด้วยความเต็มใจ และเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามมาตรฐานและมีนโยบายที่ชัดเจน

5.3.1.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ ควรส่งเสริมบทบาทหน้าที่ให้ทุกฝ่ายมีความสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลควรใส่ใจต่อปัญหาของประชาชนที่มีความเดือดร้อน และแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว

5.3.1.5 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรจะแถลงนโยบายการบริหารงานทุกครั้งที่มีการประชุมสภาฯ หรือประชุมหมู่บ้านขององค์การบริหารส่วนตำบล และชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนรับทราบ องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับทราบได้ในหลายช่องทาง

5.3.1.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและหน่วยงานในตำบลได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ และเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกมิติให้มากขึ้น ควรรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย

5.3.1.7 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ควรมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ผู้บริหารควรมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสม

5.3.1.8 ด้านหลักนิติธรรม บุคลากรในองค์กรทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหารและข้าราชการประจำต้องมีการศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรบริหารส่วนตำบลควรใช้อำนาจของกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม

5.3.1.9 ด้านหลักความเสมอภาค ให้ความเสมอภาค และซื่อสัตย์ในการขอรับบริการอย่างจริงใจ และเสมอภาคทั่วทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ ผู้บริหารควรให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการปฏิบัติหน้าที่ โดยให้ปฏิบัติงานตามสายงานและการมอบหมายงานตามสายการบังคับบัญชาตามลำดับ

5.3.1.10 ด้านหลักมุ่งเน้นฉันทามติ จัดการประชุมเพื่อปรึกษา เสนอแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างกันอย่างเปิดใจ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงแนวคิดและวิธีการแก้ปัญหา ควรมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญโดยใช้ฉันทามติที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบ ปฏิบัติ โดยให้ถือปฏิบัติเท่าเทียมกัน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทบทวนครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจเพิ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ได้ผลที่มีประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนมากยิ่งขึ้น

5.3.2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

5.3.2.3 ควรทำการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้แนวทางพัฒนาในการปฏิบัติงานเชิงลึกและมีคุณภาพในการบริหารงานต่อไป

5.3.2.4 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อศึกษาปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2542). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- คุณากร กรสิงห์. (2550). การศึกษาเปรียบเทียบการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครสวรรค์. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิตมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรัส สุวรรณเวลา. (2553). จุดบอดบนทางธรรมาภิบาล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา เสาวรส. (2556). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภออย่างสี่สุราษฎร์ จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิรวัดน์ หวังสวัสดิ์. (2558). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าเหมือง อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ฉลองนพ อัมพรัตน์. (2550). การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- ไชยวัฒน์ คำชู และคณะ. (2545). ธรรมาภิบาลการบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม. กรุงเทพฯ: น้ำฝน.
- ณภัทร นิภารักษ์. (2558). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- दनัย เทียนพุด. (2542). การจัดการทรัพยากรบุคคล : ภารกิจที่ท้าทาย. กรุงเทพฯ: บิ๊กแบงก์.
- ดวงอุมา โสภ. (2551). ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ติน ปรัชญพทุทธิ. (2535). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทูล คำอ่อน. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบวักค่าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2545). องค์การและการบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ธนิศวรร จิตรขวัญ. (2542). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นงศ์คาร พึ่งพร้อม. (2561). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขนาดกลางขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2539). *จิตวิทยาสังคมกับชีวิต*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2542). *การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). *การจัดองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- บุญฤทธิ์ เกตจำนง. (2550). *การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษากรณีเทศบาลนครนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. (2544). *รายงานเรื่องตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. (2546). *ธรรมาภิบาล : หลักการความเป็นไปได้และการมีส่วนร่วมในธรรมาภิบาลระดับรากหญ้าคุณค่าประชาธิปไตย*. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประสิทธิ์ คำราชชัย. (2542). *ทิศทางของประเทศไทยในการสร้างธรรมาภิบาลและแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน*. สืบค้นจาก http://www.info.tdri.or.th/reports/os_paper/G3_2.doc.
- ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (ม.ป.ป.). *การเสริมสร้างธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมในองค์การ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ เทพอารักษ์ และอมรรวรรณ ทิวถนอม. (2549, กรกฎาคม - กันยายน). *ตัวชี้วัดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของภาครัฐ*. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 43(3), 49.
- พนารัตน์ พ่วงบุญปลูก. (2542). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรนิชา เพิ่มพูน. (2551). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- พระไพฑูริย์ รตนโก (ศรีวิชา). (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วน ๆ ตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคล). (2551). *หลักธรรมาภิบาล การบริหารงานตามแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระสุรศักดิ์ มหาปุณฺโณ (จันทบุตร). (2556). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขนาดกลาง ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ ตำบลตะเคียนเลื่อนอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอัครเดช จรณธมฺโม (เทพคำวงศ์). (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัฒนา ศรีประเสริฐ. (2552). *กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ ช่างเรียน. (2532). *วัฒนธรรมการบริหาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- มารุต หมื่นไธสง. (2562). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกมลาไสย อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ระวินทร์ตรา ตันจรรย์นนท์. (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- รัชณี อ่อนแก้ว. (2555). *การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด เขตภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 10 สิงหาคม 2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหาร กิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง : 34 - 31.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 11 ตุลาคม 2540). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. เล่ม 114 ตอนที่ 55 ก : 1 - 99.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 24 สิงหาคม 2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก.
- ราชกิจจานุเบกษา. (วันที่ 9 ตุลาคม 2546). *พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546*. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก : 1 - 16.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2532). พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินต์ติ้ง กรุ๊ป.
- ราชศักดิ์ เอกพิชิตมาร. (2552). ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาพลศึกษาของนักเรียนร่วม. ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ. (2552). กลยุทธ์การจัดการตลาด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรทัต ลัตนันท์. (2545). การมีส่วนร่วมการปกครองท้องถิ่น อบต. กรุงเทพฯ: บรรณากิจ.
- วีรัช วิรัชนิการวรรณ. (2552). แนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ การประยุกต์และการพัฒนา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โพรเพซ.
- วิรัตน์ รัตนมณี. (2550). การศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระ หาญกัน. (2558). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดงอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). ลำปาง: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ศักชัย โทแสง. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลประโคนชัย. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ศิริอร ชันธหัตถ์. (2541). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2544). สถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี : รายงานการวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2514). การบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เกษมสุวรรณ.
- สมพร เพชรสุวรรณ. (2543). ความคิดเห็นของผู้บริหารต่อบทบาทการบริหารงานเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับมอบหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณี สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2553). คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- สุชญา คุปติยานุวัฒน์. (2553). ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน กรณีศึกษา : การปีโตรเลียมแห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุธี สุทธิสมบุญธสมาน และรังสิโยภฤกษ์. (2537). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์ และคณะ. (2553). *การบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Azmat, F. (2002). *Good governance and market-based reforms A study of Bangladesh*. Australia: Monash Governance Research Unit.
- Best, J.W. (1977). *Research in Education*. (3rd ed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Blumel, C.M. (2000). *Foreign aid, Donor coordination and the Pursuit of good governance (Kenya)*. Maryland: University of Maryland.
- Clarke, V.C.B. (2001). *Unit search of good governance Decentralization and democracy in Ghana*. Illinois: Northern Illinois q University.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological Testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Fayol, H. (1949). *General and Industrial Management*. London: Sir Issac Pitmen and Sons Ltd.
- Foster, C.R.F. and Richard, C. (1952). *Psychology of Life Adjustment*. Chicago: America Technical. RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
- Gulick, L. and Lydall, U. (1953). *Administrative*. New York: John weley and son.
- Hurlock, E. (1995). *Adolescent development*. New York: McGraw - Hill.
- Morgan, C.T. and King, R.A. (1971). *Introduction to Psychology*. Tokyo: International student McGraw - Hall Kogakusha.
- Oskamp, S. (1977). *Attitudes and Opinions*. New Jersey: Prentice - Hall Inc.
- Remmer, H.H. (1954). *Introduction to Opinion and Attitude*. New York: Harper and Row.
- Taylor, F.W. (1911). *Sciencetific Management*. New York: Harper and Row.
- Yamane, T. (1973). *Statistic : An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วย ผู้วิจัย นางสาววันทินี ภูธรรมะ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อทำการวิจัยประกอบวิทยานิพนธ์เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” และในการนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะขอรับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการทำวิจัย และเพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์

โดยข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามทั้งหมดของท่านจะใช้ประโยชน์ในทางวิชาการเท่านั้น โดยการแปรผลเสนอในภาพรวม และไม่มีผลกระทบใดๆ แก่ตัวท่านและองค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างใด

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่ง ในความอนุเคราะห์จากท่านที่จะช่วยให้งานสำเร็จลุล่วง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาววันทินี ภูธรรมะ
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
PA BHUAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ขอให้ท่านอ่านและตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง แบบสอบถามนี้จะใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น คำตอบของท่านจะเก็บเป็นความลับในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : กรุณา ลงในช่องว่างที่เป็นจริง หรือตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

1.1 ชาย

1.2 หญิง

2. อายุ

2.1 18 - 25 ปี

2.2 26 - 40 ปี

2.3 41 - 50 ปี

2.4 51 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2 ปริญญาตรี

3.3 สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การทำงาน

4.1 ต่ำกว่า 1 ปี

4.2 1 - 5 ปี

4.3 5 - 10 ปี

4.4 10 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง : แบบสอบถามแบ่งระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล
โดยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
	5	4	3	2	1
1. หลักประสิทธิผล					
1.1 หน่วยงานของท่านมีการกำหนดเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของหน่วยงานโดยมีการกำหนด แนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์ได้					
1.2 หน่วยงานของท่านมีการถ่ายทอดยุทธศาสตร์และเป้าหมาย ขององค์การให้บุคลากรทราบ					
1.3 หน่วยงานของท่านมีการติดตาม และประเมินผลเพื่อปรับปรุง แนวทางการปฏิบัติ					
2. หลักประสิทธิภาพ					
2.1 หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการด้วยความรับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ และมอบหมายงานอย่างชัดเจน					
2.2 หน่วยงานของท่านใช้เทคนิค เทคโนโลยี กระบวนการที่ก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับหน่วยงาน					
2.3 หน่วยงานของท่านมีการบริหารโดยการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสม กับภาระงานของหน่วยงานซึ่งมีการบริหารทรัพยากร ต้นทุน และงบประมาณ เหมาะสมกับองค์กร					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
	5	4	3	2	1
3. หลักการตอบสนอง					
3.1 หน่วยงานของท่านมีการจัดทำกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีระบบ และขั้นตอน ที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และมีการประกาศ ให้ทราบทั่วทั้งองค์กร					
3.2 หน่วยงานของท่านมีแผนการดำเนินการ หรือขั้นตอนที่สามารถ สร้างความเชื่อมั่นและคาดหวังความสำเร็จได้					
3.3 หน่วยงานของท่านมีการกำหนดกระบวนการดำเนินงานที่ยึดถือ ประโยชน์ของผู้มาติดต่อราชการเป็นหลัก ไม่สิ้นเปลืองระยะทาง และเวลาจนทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้มาติดต่อราชการ					
4. หลักการรับผิดชอบ					
4.1 หน่วยงานของท่านมีการบริหารงานตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ มีการประเมินผล และติดตาม การดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบ					
4.2 เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานใส่ใจต่อปัญหา ที่เกิดขึ้น และพร้อมที่จะแก้ไข					
4.3 หน่วยงานของท่านรับผิดชอบต่อผลกระทบที่มาจากการบริหารงาน					
5. หลักความโปร่งใส					
5.1 หน่วยงานของท่านมีการบริหารงานเป็นไปด้วยความชัดเจน และโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบเป็นเกณฑ์ สามารถตรวจสอบได้					
5.2 หน่วยงานของท่านมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และมีคณะกรรมการเพื่อเป็นองค์ประกอบ ในการพิจารณา					
5.3 หน่วยงานของท่านมีระเบียบ กฎเกณฑ์ วิธีการประเมินผลงาน ของบุคลากรที่ชัดเจน					
6. หลักการมีส่วนร่วม					
6.1 หน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อชุมชน					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
	5	4	3	2	1
6.2 หน่วยงานของท่านให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพิจารณา และเห็นชอบขั้นตอน หรือกระบวนการปฏิบัติงาน ภายใต้กรอบ ของคุณภาพประสิทธิภาพ					
6.3 รับฟังและนำข้อเสนอแนะของประชาชนมาดำเนินการ อย่างรวดเร็วและเต็มความสามารถ					
7. หลักการกระจายอำนาจ					
7.1 หน่วยงานของท่านมีโครงสร้างของหน่วยงานที่เชื่อมต่อกัน ในการปฏิบัติงานตามสายการบังคับบัญชา					
7.2 ผู้บริหารในหน่วยงานของท่าน มีการมอบอำนาจในการตัดสินใจ การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานอย่างเหมาะสมและคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน					
8. หลักนิติธรรม					
8.1 ผู้บริหารในหน่วยงานท่าน บริหารจัดการด้วยความเป็นธรรม โดยใช้หลักนิติธรรม					
8.2 หน่วยงานของท่านมีการบริหารงาน การเงินและทรัพยากร เป็นไปตามระเบียบราชการ					
8.3 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความชัดเจน เป็นไปได้สูงในทางปฏิบัติ					
9. หลักความเสมอภาค					
9.1 ผู้บริหารของท่านให้ความสำคัญกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน โดยเท่าเทียมกัน					
9.2 หน่วยงานของท่านมีการกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความสำคัญ เร่งด่วนในการพัฒนาหน่วยงาน และปฏิบัติตามแผนงาน					
9.3 หน่วยงานของท่านปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ					
10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ					
10.1 ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพิจารณา และเสนอมติอันที่จะก่อให้เกิดผลกระทบโดยภาพรวม					

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหารงาน				
	5	4	3	2	1
10.2 หน่วยงานของท่านมีการตัดสินใจเรื่องสำคัญโดยใช้ฉันทามติ เท่าเทียมกัน (ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ) โดยให้ถือปฏิบัติทุกคน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

1. ท่านมีข้อเสนอแนะในการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร

1.1 หลักประสิทธิผล

.....

.....

1.2 หลักประสิทธิภาพ

.....

.....

1.3 หลักการตอบสนอง

.....

.....

1.4 หลักการระับผิดชอบ

.....

.....

1.5 หลักความโปร่งใส

.....

.....

1.6 หลักการมีส่วนร่วม

.....

.....

1.7 หลักการกระจายอำนาจ

.....

.....

1.8 หลักนิติธรรม

.....

.....

1.9 หลักความเสมอภาค

.....

.....

1.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2563

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

1. ท่านมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไรที่จะต้องปรับปรุงหรือพัฒนาแนวทางการบริหารงาน
ตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ในแต่ละ
ด้านต่อไปนี้

1.1 หลักประสิทธิผล

.....
.....

1.2 หลักประสิทธิภาพ

.....
.....

1.3 หลักการตอบสนอง

.....
.....

1.4 หลักการระับผิดชอบ

.....
.....

1.5 หลักความโปร่งใส

.....
.....

1.6 หลักการมีส่วนร่วม

.....
.....

1.7 หลักการกระจายอำนาจ

.....
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1.8 หลักนิติธรรม

.....

.....

1.9 หลักความเสมอภาค

.....

.....

1.10 หลักมุ่งเน้นฉันทามติ

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ข.1 ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

Descriptive Statistics				
N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577
3	1	1	1.00	.000
3	0	1	.67	.577

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Item - Total Statistics				
Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
V1	81.4524	171.473	.825	.928
V2	81.1667	184.191	.431	.933
V3	81.0238	181.829	.358	.936
V4	81.4048	185.661	.392	.934
V5	81.4524	171.473	.825	.928
V6	81.3810	184.778	.426	.933
V7	81.4048	171.857	.827	.928
V8	81.4048	170.442	.862	.927
V9	81.5000	173.085	.765	.929
V10	81.4762	172.646	.815	.928
V11	81.5952	187.466	.418	.934
V12	81.2857	181.770	.584	.932
V13	80.9048	186.771	.372	.934
V14	81.5952	187.954	.347	.934
V15	81.3810	184.534	.439	.933
V16	80.7619	187.405	.331	.934
V17	80.9048	186.771	.372	.934
V18	80.7857	188.319	.277	.935
V19	81.4286	173.909	.831	.928
V20	81.4048	186.052	.422	.933
V21	81.4524	186.449	.355	.934
V22	81.2143	176.904	.617	.931
V23	81.1905	183.768	.326	.936
V24	81.4048	171.857	.827	.928
V25	81.4048	170.442	.862	.927

(ต่อ)

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

Item - Total Statistics				
Items	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item - Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
V26	81.1905	185.426	.291	.936
V27	81.4048	170.442	.862	.927
V28	81.3810	187.461	.286	.935

Reliability Statistics : Cronbach's Alpha .934, N of Items 28

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	42	97.7
	Excluded ^a	1	2.3
	Total	43	100.0

a. Listwise Deletion Based On All Variables in the Procedure.

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ที่ รศรป. ๖ ๐๐๔/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน บุญเยี่ยม นาทองไชย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววันทีนี้ ภูธรธนะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☒	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โภคสิทธิ์อัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ รศรบ. ว ๐๐๔/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณ อภัยวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววันทีณี ภูธรธนะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☐	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☒	ตรวจสอบด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป.ว ๐๐๔/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาววันที นุธรรมะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่าน
เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาการวิจัย

เพื่อ	☐	ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา
	☒	ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
	☐	ตรวจสอบด้านภาษา
	☐	อื่นๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน นายสกุลวงศ์การบริหารธุรกิจบัณฑิตอินทพรชาลี

ด้วย นางสาววันทินี ภูธรธนะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน นางสาววันที ภูธรรมะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน นายกองกลางศีกาหารบริหาร (คุณทวีป) คุณหญิง

ด้วย นางสาววันทินี ภูธรระมะ รหัสประจำตัว ๒๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติธัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน คณาจารย์ภาควิชาบริหารงานทั่วไป

ด้วย นางสาววันทีนี้ ภูธรระ รหัสประจำตัว ๒๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์ โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน ผอ.กองส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ด้วย นางสาววันทินี ภูธรรมะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหิน อ.ชนบท

ด้วย นางสาววันทนี ภูธรธนะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นางจตุรงค์พรวิฑูรย์

ด้วย นางสาววันทนี ภูธรธนะ รหัสประจำตัว ๖๑๔๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๐

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย
เรียน นายกองดี ศาพพิหารสุนันท์ ผู้อำนวยการ

ด้วย นางสาววันทินี ภูธรรมะ รหัสประจำตัว ๒๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ ไกศลกิตติธัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นางสาววันทนี ภูธรระ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๙๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๓๑๘ ต่อ ๗๓๑

ที่ รศรป. ๐๐๖/๒๕๖๓

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๐

๓ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

เรียน นายคุณัดกรวิฑิต ๕๐๖๓๕๐๑๓

ด้วย นางสาววันทีนี้ ภูธรธนะ รหัสประจำตัว ๖๑๘๒๖๒๐๔๐๑๐๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ
จังหวัดมหาสารคาม" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัย
เข้าทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้
บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร)
คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๓๕๕๕
โทรศัพท์ ๐-๔๓๗๒-๒๑๑๘ ต่อ ๗๓๓

การเผยแพร่ผลงานวิจัย

วันทนี ภูธรระมะ, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์. (2563). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ใน*การประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ 5* (น. 317). อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาววันที ภูธรรมะ
วันเกิด 28 เมษายน 2527
สถานที่เกิด เลขที่ 28 หมู่ 7 ตำบลนาดี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 46120
ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 28 หมู่ 7 ตำบลนาดี อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 46120
สถานที่ทำงาน องค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
ตำแหน่ง นักจัดการงานทั่วไป

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2549 วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.)
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
พ.ศ. 2563 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.)
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม